

MAGYAR SÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidékire: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre. 3.-	Negyedévre. 3.60
Félévre. 6.-	Félévre. 7.-
Egész évre. 12.-	Egész évre. 14.-

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

Főszerkesztő:

Dr. GYÖRFFY GYULA.

Felelős szerkesztő:

BENEDEK ELEK.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. sz.

Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.

Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A szegény ember.

Budapest, jan. 11.

Szegény ember élete csupa komédia. — Szegény ember dolgát boldog Isten bírja. — Szegénynek a szerencséje is szegény. — Szegényt az ég is huzza, az eb is megugatja. — Szegény mindenütt láb alatt van. — Szegény vagy: bolond vagy. — Szegény ember: hitvány ember.

Ezeket a bölcs mondásokat a magyar közmondások gyűjteményéből irtam ki.

Onnét irtam ki ezeket is:

Gazdag hizik, szegény bizik. — Gazdag ember akkor eszik, mikor akar; a szegény, a mikor van. — Gazdag, ha bolond is, okosnak tartják. — Gazdagnak az egere is kövér.

Örökéletű igazságok ezek. A szegény ember mindig bolond volt, a gazdag mindig okos. A szegénynek nemcsak a szerencséje, de a becsülete is szegény. Így volt ez mindig, így van ma, — vajjon így lesz-e mindig? Ebben az egy dologban megvan az egyenlőség az egész világon. Ime, hogy a legujabb esetek mellett maradjunk: Boroszlóban a vádlottak padjára hurcolnak egy munkakereső munkanélkülit s bár napnál világosabb az ártatlansága, erőnek erejével rá akarják disputálni, hogy lopott. Lehetséges-e, hogy ne lopott volna, mikor egy betevő falatja sincs? Budapesten a rendőrség lefűlel vagy 800 rongyos és szegény ruházatu embert, behajtja mint

valami barmokat a rendőri kaszárnya udvarára s a vallatás során kisül, hogy egész csomó ember van köztök, akiknek van tisztos foglalkozása, egyik-másik épp a munkából távolgott hazafelé halálos fáradtan, de lefűlelik, mivelhogy szakadozott a ruhája, tehát nyilvánvaló, hogy nem lehet becsületes ember. Valamelyik hivatalba belép egy bolti szolga. Mind a két keze tele nehéz csomagokkal. A kalapját emiatt nem veheti le. A hivatal főnöke ezen felháborodik, a szolgát kikergeti s a gazdájának megírja, hogy ezt a neveletlen embert többé ne küldje a hivatalba. A gazda, mivelhogy sűrűn van dolga a hivatallal, kénytelen elcsapni a becsületes szolgát. Ez szegény teljes esztendeig nyomorog a családjával. Akkor a gazda szíve megesisik a nyomoruságon. visszafogadja a szolgát s ismét elküldi a hivatalba, ám ott nem felelték el a neveletlen szolga képét: kidobják újra s a szerencsétlen ember megint kenyér nélkül marad.

Menjünk tovább. Egy szegény budafoki emberen verekedés közben súlyos, de nem halálos sebet ejtenek. A sebesült ember elment dr. Berár Gyula községi orvoshoz, aki bekötötte a sebet. Hogy nem jól kötötte be, azt már a hozzátartozói észrevelték, mert otthon a kötése teljesen átvérzett. Erre elhívták dr. Taub Ferenc

betegsegítő-egyesületi orvost, akinem akarta a kötést levenni, hanem azt mondta, hogy hívják el dr. Berár községi orvost. El is mentek Berár dr.-ért, aki azonban, miután meghallotta, hogy miért hívják, azt üzentte vissza, hogy ha szükségét látja dr. Taub Ferenc orvos, vegye le a kötést, ő nem mehet el, mert beteg. Dr. Taub azonban nem vette le a kötést, hanem az újabb kötést a régire ráalkalmazta s hazament. Mindez este kilenc és tíz óra közt történt. A beteg egyre gyöngébb lett, ágya átázott a kiszivárgó vértől és csakhamar eszméletét veszítette. Reggelre elvérzett. A pestvidéki törvényszék vádtaácsa az igazságügyi orvosi tanács véleménye alapján, mely dr. Berárt mulasztással, dr. Taubot mulasztással és hanyagsággal terheli, vád alá helyezte a két orvost gondatlanság által okozott emberölés vétségéért.

A törvényszék dolga az ítélet. Én csak annyit merek megkockáztatni, hogy ha Címber Jakab, az áldozat, gazdag ember lett volna, ma az a két doktor nagy valószínűség szerint nem ülne a vádlottak padján.

Hát arról beszéljünk-e, hogy százszorosán verte meg az Isten azt a szegény embert, aki az igazságát kénytelen keresni; akinek ügyes-bajos dolga akad a hivatalokban. Hogy a szegény embert az esetek nagy többségében nem veszik em-

Vasárnapi levelek.

— A Magyarság eredeti tárcája. —

Irtá: Gaál Mózes.

VI.

Lelkem, Nénémasszony, nekem ugyancsak meggyűlt a bajom szegény Genovéva miatt! Reám támadtak mindentől, hogy mit akarok azzal az ócskasággal, hogy azt ma már csak a kicsi fatusi leánykák és az öreg asszonyok olvassák; azt is mondták, hogy miért nem említettem *Tatár Péter-t*, s a *Rinaldo Rinaldini* szerzőjét, miért nem irtam *Ezüst Kulcsos Péter vitéről* és *Durnyikról, a rablóvezérről*?

Én bizony szörnyen szégyenlettem magamat, hogy ennyire elmaradtam a világtól, s hogy nem tudom megérteni, ha egy francia regényíró három derék kötetben apróra szedve elmondja: mit érez, gondol, sejt, remél, vár, következett egy francia dáma mielőtt, mialatt és miután megcsalja a férje urát. Ennél egyéb aztán nem is történik semmi az egész történetben. Pedig ezt nekem szájtátva kellene bámulnom. Azt kellene mondanom: «Nézzétek csak, ez belát az asszony szívébe, agyába — ez bizonyosan egy fotográfáló masinát hord magánál, amely az ember belsejét pillanatnyi felvételekben másolja le. Meg kellene értenem azt az igazságot, hogy nem a *mi*, hanem a *miként* a fontos.

Ma, édes jó nénémasszony, hála legyen a gondolat, érzés, meggyőződés szabadságának, mindenki olyannak látja az életet, amilyennek ő akarja. Akár pingál, akár ír, akár bölcselkedik, akár tudakoskodik: előtérbe áll az *én*. Aztán az *én*-ből lesz egy tükör, egyikből lapos, másikból domboru, a harmadikból homoru tükör. Egyik csak azt tükrözi vissza, amit eléje állítunk, a másik összezsugorítja, a harmadik kiszélesíti. Láttam-e már nénémasszony, az állatkertben ezeket a furcsa tükröket, no ha nem látta, okvetlenül jöjjön fel Pestre s nézze meg, mert annál mulatságosabb dolgot még világeletemben nem látott. Mikor én először láttam, egy kövér mészáros változtatott héringhallá s a másik tükör egy egész mészárszéket csinált belőle, az orra akkora volt, mint egy sonka, a két füle pedig két kifeszített parapló.

Szakasztott úgy cselekszenek a regényírók is, már tudniillik azok, akiket Nénémasszony nem szeret, de akiket nekem hivatalból dukál megbámulnom, mert különben azt mondják, hogy számár vagyok. Mintha bizony az embereknek a számársága ettől függene!

Nagyító üvegen át nézett-e már kelmed sajtot, lelkem, no ha nem nézett, akkor ne is nézzen, mert soha életében sajtot nem fog enni. Különben szereti-e Nénémasszony a sajtot? Erre a kérdésemre mulhatalanul feleljen meg a legközelebbi levelében.

A regényírók is nagyító üvegen át nézik az életet, de ezt a nagyító üveget ők maguk készítik, kinek amicsodás, kell olyant fabrikál; no hát

természetes dolog, hogy sok fura dolgot látnak meg, amire mi, közönséges látóképességű emberek nem is merünk gondolni. Nénémasszony tudja, hogy a kajali kántornének két bibircsója van az orrán. Szépnek nem szép, de hát ott van s pontunk. Nem kell minden fehérnépnek bibircsótlan orrunak lenni, igaz-e? Már most ez a kántorné, ha a mai regényírók fotográfáló masinája elé kerülne, a két bibircsót bátran fölcserélhetné a Tátrával és Fátrával, melyen fenyőfák, völgyek, hegyszakadékok, vizzuhatok, tengersizemek vagnak.

Mi következik ebből? Az következik, hogy a sok fotográfálástól nem érnek reá a regényírók *mesélni*, amint pedig ezt a Genovéva írója megcselekedte. Bizony ezek az urak nem is tudnak *mesélni*, mert a mesélés nagy tehetségét az Uristen ingyen jókedvűből osztogatja, de nem *gyakran* osztogatja.

Nem volt-e már Nénémasszony olyan kuruc-hangulatban, mikor ilyen szöszmötélő-pizsmogó történetet olvasott, hogy felkiáltott: «De gyilkos teremtette, most már menj tovább s mondd meg, hogy mi történt, különben földhöz csaplak!»

Én voltam elégszer.

Az ám, de a meséhez elsőben is költői gondolkozás kell, szép, virágos, merész; olyan, mint a sasnak a szárnyalása; olyan, mint a gyermeké, aki egy darab fára reá mondja, hogy az *kutya*, s hallja is, amint ugat; látja is, amint szalad és őrzi a házat. E kell a meséhez és nem — köröm, melyet előbb jól megnövel a regényíró, aztán míg a regényét megírta — tövig lerág kinjában.

berszámba. Annak együgyű panaszát alig hallgatják meg. Hogy vajmi kevés ama nemesen gondolkozó embereknek a száma, kiknek szive meginduljon a szegény ember — szegénységén, elhagyatottságán, gyámoltalanságán. Akik ezzel a gondolat fogadják a szegényt: hallgassuk meg az ő panaszát türelemmel, jóakarattal, hiszen szegénynek elég baj ugy is, hogy — szegény!

«Könnyű a bíró urnak a meleg szobában», mondá a boroszlói ártatlanul gyanúsított munkanélküli munkás. Bizony, mondom én is, könnyű annak, aki nem tudja, nem érzi, sohasem is érezte, mi a szegénység, a kenyeretlenség s a nyomorúságok nyomorúsága: mikor sem kenyér, sem fődél, mely alá meghuzódjék. Mely nagy kár, hogy mind ahányan vagyunk, bár egyszer nem éreztük a szegénységet, nem éhezünk, nem fagyoskodtunk! Mi más lenne ez a világ, mi mások lennének az emberek, a szegények ügyét-baját intézők, a szegény emberek dolgában itélkezők, ha végig szenvedték volna csak szádrészét szegény emberek tenger nyomorúságának!

Ugy érzem, Istennek tetsző dolgot cselekszem, ha a házamba bekopogató szegényt megkülönböztetett szívességgel, jóakarattal fogadom s könyvet letörölhetem. Valóképpen önzés ez: mert jól esik a léleknek a jó cselekedet.

Istennek tetsző, magunknak jóleső a jó cselekedet s mégis oly ritkán cselekszünk a jót! Nem botorság ez?

... A szegény ember mindig bolond volt, a szegénynek a szerencséje is szegény. Így volt ez mindig, így van ez ma, vajjon így lesz-e mindég? **B. E.**

Budapest, jan. 11.

Az állami tanítók fizetésügye. Sokan fordulnak hozzánk azzal a kérdéssel, hogy ez évben az állami elemi iskolai tanítók részesülnek-e fizetésjavításban s minő elvek alapján? Várhatják-e azok előléptetésüket a 800 korona fizetésből az 1000 koronába, kik már 5—10 év

Amelyik regényben, édes nénemasszony, ép-kéz-láb mese nincsen, azt sem kelmed, sem az öreg papné nem fogja gyönyörködve olvasni.

Aztán kell egy kicsi igazi érzékenység is, nem olyan érzékenység, amely egy dézsát tele sir, hanem amely megszanja a szenvedőt, amely nem hivalkodik és cifrákodik szavakkal. Ezt pedig én más szóval úgy mondom, hogy a regényíróknak legyen szive.

Már, kérem szeretettel, ezekben a kelmednek annyira nem tetsző regényekben van-e egyébről szó, mint az asszonyok szerelméről. Ehhez ugyancsak kell szív, jó tágas szív, hogy sok férjen el benne: harag, gyűlölet, szenvedély, szélső, bolondság, léhaság — s igen-igen sok üresség maradjon még azon felül. Szerelem és szeretet között van egy kicsi különbség, sőt szerelem és szerelm között is. Nénemasszony harminckét esztendőket élt együtt urambátyámmal, hát csak egyféle szerelmet és egyféle szeretetet ismer, de a regények asszonyai annyit ismernek, amennyit a regényíró recipéje pre-skríbál.

Hanem erről én nem beszélek, mert Nénemasszony megint előveszi a seprőt. Igaz-e, hogy a mező-tülkősi órásné otthagya az urát — pedig ez már a harmadik volt — s megszökött a borbélyllyal, pedig annak is volt felesége és három szépen megfésült gyermeke? Hát az igaz-e, hogy a vén Kakasi Judit — pedig már hatvan-négy esztendő volt — férjhez ment Pujka András ifjú legényhez? Hát az igaz-e, hogy az istentelen Káplár Józsiné a saját édesanyját mér-

őta szolgálnak, illetőleg a 10 évnél több szolgálati idő alapján bekerülhetnek-e az 1200 koronás fizetésbe? A kérdezősködők az 1400 koronás fokozatot föl sem említik, úgy is tudják, hogy ez elérhetetlen. Olyan panasz is érkezik hozzánk állami iskolától, hogy 29 évi szolgálat után is a fizetés még csak 800 korona. Azoknak, kik lapunkat figyelemmel kísérik, fölösleges megjegyeznünk, hogy a tanítói fizetések javítását állandóan napirenden tartjuk, sürgetjük és követeljük. Majd minden számban hirt adunk a mozgalomról, melyet a tanítók érdekében megindítottunk. A mozgalom általános terjesztésére és ébrentartására a tanítóságnak saját jól felfogott érdekében van nagy szüksége, mivel a folyó évi állami költségvetés, sajnos, alig biztosít valamit az 1901. évi tanítónak lesz 1400 kor., 387-nek 1200 kor., 2050-nek 1000 kor. és 1233 tanítónak 800 kor. fizetése. Tehát a két magasabb fokozatu fizetés száma az 1902. évben is a mult évi marad. Az 1000 koronába való előléptetés is igen csekélynek ígérkezik, mert a tanítói állások többlete újonnan szervezett állásokra fog esni 800 koronás fizetéssel. Kedvezőbb hirt, sajnos, nem adhatunk. Egyedül a költségvetés számadataiból ítélünk és következtelünk. Igazat állítunk, ha nem kellemes is, mintsem megbizhatatlan hírrel áltassuk a tanítóságot. A nagyhangú ígérgetésben, üres frázisokkal való kérődzésben éppen azért nem követjük a félhivatalosakat. Véleményünk szerint a költségvetés törvényesítése után válhatik csak bizonyossá ha a tisztviselői fizetésre ígért millió koronából juttatnak a tanítóknak, hogy lesz-e valami a fizetésjavításból s miként alakul az?

Miklós Odön a M. A. V. vezérigazgatója. Ludvig Gyula, a m. kir. államvasutak elnökeigazgatója, amint hírlék, nyugdíjba megy. Utódjául Miklós Odön volt államtitkárát emlegetik.

A naszdói petíció. Megírtuk, hogy a Kuria tegnap kezdte tárgyalni azt a petíciót, melyet a naszdói kerületben megválasztott Beck Marcell dr. képviselő mandátuma ellen Ulrich és Társai nyújtottak be. A Kuria az ítéletet ma délben hirdette ki, amelylyel a petíciót visszautasítja, s a kérvényezőket a költségek viselésében elmarasztalja, s dr. Beck Marcell mandátumát megerősíti.

Az államvasutak újjászervezése. A kereskedelmi miniszteriumban Mándy Lajos miniszteri tanácsos vezetésével az államvasutak újjászervezésén dolgoznak. A vasuti kezelést porosz mintára óhajtják szervezni, s több új üzletvezetőség felállításáról is szó van, amittől a hivatalnokok anyagi helyzetének javulását várják.

gezte meg, hogy Fertályos Abrishoz mehessen feleségül?

Ez mind megtörtént dolog s ebből kitetszik, hogy a regényíróknak van igazuk s nem kelmednek, mikor azt a sok bűnös, fertelmes, gonosz asszonyt festik — akarom mondani fotografálják.

Meg ne ijedjen, Nénemasszony, mert mégis csak kelmednek van igazza. Van rossz asszony, de nem minden asszony rossz s a históriák írói mindig ezek közül választanak.

Hogy miért, azt én csak a jövő héten mondok el kelmednek, mert még van egy kicsi hely a papirosomon, s ezt arra akarom felhasználni, hogy megköszönjem a tizenkét fej besavanyított káposztát. Nénemasszony, ezek a cikák «édes szép» cikák, mint a mai regények asszonyai s a tizenkét fej káposzta fölér tizenkét kötet regénnyel s a káposztalevet nem adnám oda egy mázsa novella-kötetért, még akkor sem, ha tizenkettedik köteté volna azoknak a szerzőknek!

Igaz-e lelkem, hogy arra felé tavasszal pompás székelyturót lehet kapni? Ezt a viláért sem azért írom, hogy küldjön, már szegényem is magam a sok jóért, miben részesít.

De nem tehetek róla: én a székelyturót imádom, kelmedet pedig még a székelyturónál is jobban.

U. i.
A káposztás hordót ősszel visszaküldöm.

A pénzügyi bizottság ülése. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma tovább folytatta a közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalását. A kereskedelmi és ipari szakiskolák tételénél Papp Géza azt kívánta, hogy ez iskolákat helyezzék át a kereskedelemügyi minisztérium hatáskörébe. Wlassics miniszter ellenvetése után a tételt a bizottság változatlanul elfogadta. A képzőművészetek tételénél Komjathy Béla a szecessziós irány ellen szólalt föl. Kammerer Ernő, Berzeviczy Albert és Papp Géza azt hangoztatták, hogy a művészeti irányokat nem lehet országgyűlésileg megszabni. A tétel elfogadása után az egyházak segélyezésének tételét tárgyalták, amelynél a miniszter kijelentette, hogy a kongrua rendezése folyamatban van s ő Felsége döntése után megteszi a maga előterjesztését. A bizottság végül elfogadta a tételt s áttért a honvédelmi költségvetés tárgyalására.

A bizottság a költségvetést általánosságban elfogadta s a részletek tárgyalását hétfőre halasztotta. Egyben a bizottság elhatározta, hogy a pénzügyi tárcát szerdán tárgyalja.

A katolikus önkormányzás

— A Magyarország tudósítójától. —

Budapest, jan. 11.

A katolikus önkormányzati kongresszus harmadik napjának Apponyi Albert gróf érdembeli beszéde adott jelentőséget. Nagy, erős hatása volt e beszédnek, úgy hogy Zichy Nándor gróf nyomban fölállott, hogy megdöntse nagy ellenfele érveit. A kongresszus osztatlan figyelemmel kísérte mindkét beszédet.

Az ülés lefolyásáról szóló részletes tudósításunk így hangzik:

Vaszary Kolos hercegprímás nyitotta meg ma az ülést.

Az általános vita során Apponyi Albert gróf állott fel szólásra és beszédét azzal kezdte, hogy nem áll semmi más előtt, mint az ügy igaz érdeke. Ezt a kérdést lehetőleg a kormánnyal egyetértőleg kell megoldani. Aktaszertőleg be tudja bizonyítani, hogy ugyanígy terelte ezt a kérdést a mult kormány elé, melynek politikai ellentéte volt, mint a mostani elé, mely iránt bizalommal van. Összegezi röviden az eseményeket, melyek azóta történtek, mióta a kongresszus Horánszky indíványára kiküldötte a 27-es bizottságot. A püspöki kar három megbízottjával mihamarabb eredményre jutottak. A kormánnyal annál tovább folyták a tárgyalások. Három elvi főpontra irányult a tárgyalás: az egyházi javadalmak betöltése, a vagyonkezelés és a tanügy kérdése. Az elsőnél nem voltak nagy eltérések, de annál nagyobb különbség volt a másik két pontnál.

A miniszter kiigazolta, hogy a katolikus alapok és alapítványok kezelése autonómikus jog legyen. Ezt a kormánynyilatkozatot a 27-es bizottság egyhangulag elfogadta. A miniszter véleménye szerint tehát az autonómiai igazgatótanácsnak nincs önálló költségvetési joga a katolikus alapok és alapítványokra nézve.

A tanügy kérdésénél a katolikus főiskolák és középiskolák az első elaborátum szerint az autonómia kezelése alatt állanak. A miniszter ezt az 1883-ki törvények alapján másként értelmezte. Szerinte a főiskolák az egységes, rendszeres nevelés érdekében az állam fenntartása alatt kell, hogy álljanak.

A 27-es bizottság sem a vagyonkezelés, sem a főiskolákra vonatkozólag nem fogadta el a miniszter álláspontját. Csak a középiskoláknál engedett a miniszter akaratának és most az a kérdés, hogy meg-egyezésre uhat-e a kongresszus ily viszonyok között a kormánnyal? Mert ha elfogadjuk mindenben a miniszter módosításait, akkor már meg is kaptuk az önkormányzást. Nézeté az, hogy a fölmerült ellentéteket könnyen elsimíthatják és összeegyeztethetik, ha a kongresszus enged valamit merő álláspontjából. A maga részéről már előzetesen elfogadta a 27-es bizottság javaslatát. A középiskolák tekintetében a huszonhetes bizottság amugy is el fogadta a miniszter álláspontját, de hangsúlyozza azt, hogy a bizottság egyáltalán nem ajánlja a kongresszusnak, hogy legcsekélyebb jogáról is mondjon le.

A 27-es bizottság javaslata meghagyta az autonómia a tanárjelölési jogot a katolikus középiskoláknál. Ennél többre nincs is szükség, mert ez már mindent magában foglal. A fegyelmi jog megállapítását úgy a tanároknak, mint a tanulóknak nézve szintén igénybe vette a bizottság, még pedig úgy, hogy a helyszínén a fegyelmi bizottságnak felét az autonómia kiküldöttei választják meg és hogy az elnök csak katolikus férfi lehessen. Ezek azok a lényeges pontok, amelyekben a huszonhetes bizottság az intézet katolikus jellegére vonatkozó hatályos befolyást biztosítani akarta. Így állott a helyzet akkor, mikor a huszonhetes bizottság működését befejezte és újabb jelentést tett a kongresszusnak.

Ismétli, hogy ha a reális valóság terén akarnak állani és megmaradni, akkor a kérdés előtte legjobb meggyőződése és hite szerint úgy áll, hogy akarják-e az autonómiát létesíteni azokban a keretekben, azon kép szerint, amelyet most már teljes őszinteséggel a kongresszus elé állított vagy egyáltalában ez idő szerint nem akarnak-e autonómiát. O igenis hozzájárul és megcsinálja, ha másképp nem tudja, így is.

Lelkes, hosszantartó eljenzés kísérette Apponyi Albert gróf beszédét, mely után Vaszary Kolos elnök szünetet rendelt el. Szünet után Zichy Nándor gróf állott föl szólásra és pontról-pontra haladva cátozta Apponyi Albert gróf beszédét. Kifejtette, hogy maga és pártja nem akar tágabb önkormányzást, min amilyen a többi telekezeteknek van. A kérdés megoldását azért sürgeti, mert miniszterválság esetén jöhet jobb ember is, de jöhet rosszabb is. Nem fogadja el a huszonhetes bizottság javaslatát, hanem azt a tervezetet pártfogolja szíve egész melegevel, melyet saját pártja nyújtott be és amelyet ha keresztülvihetnek, akkor a katolikus önkormányzás kérdése végleg meg lesz oldva.

Az idő előrehaladottságára való tekintettel Vaszary Kolos hercegprímás a tanácskozás folytatását héttőre halasztotta.

A Petőfi koponyája.

Budapest, jan. 10.

Nem vagyok ábrándozó s nem építék fellegvárakat. Midőn néhány hét előtt Petőfi koponyájának föltalálásáról az első hírt vettem, önkénytelenül is bizonyos foku kételkedés vett erőt rajtam, s első gondolatom az volt, hogy valaki nevét a Petőfi nagy nevével való összekapcsolás által szeretné emlékeztetessé tenni. Bizalmasabb barátaim előtt kifejezést is adtam annak a meggyőződésemnek, hogy kár volna a nagy költő alakja körül szövődött szép mithoszt kétes eredetű földi maradványok relikviákká való emelése által szétrombolni.

De azután jöttek az újabb és újabb bizonyítékok olyan egyénektől, akiknek jóhiszeműségében nem lehet, nem szabad kételkednem. Hát végre is nem lehet arra eset, hogy valaki a szentvédely első hevében elkövetett brutalis tettét megbánja s töredelmes vallomást tegyen azok előtt, kik szívéhez közelebb állanak s kiknek után egykori tévedését expialhatja? És ha ez az eset forog fönn, nem a kötelessége-e a Petőfi-kultusz emelésére alakult irodalmi társaságnak, hogy a kérdés tisztázására erejéhez képest mindent megtegyen, még akkor is, ha netalán kárba vész minden fáradozása?

Ilyen gondolatok és érzések behatása alatt kértem meg a Petőfi-ereklyék összegyűjtése körül már is nagy érdemeket szerzett fiatal író-társamat: Kéry Gyulát, hogy buzgó kutatásait ne hagyja abba, szerezzen be újabb és újabb adatokat s lépjen közelebbi érintkezésbe azokkal, kiktől kutatásaira az első ösztönzést kapta.

Szerettem volna, ha mindez szép csöndben, a nyilvánosság elkerülése mellett történhetik. Ezt kívánta a Petőfi iránt érzett kegyelet s a kutatások biztosságának érdeke. Óhajításomra keresztet vetett a B. H. közleménye, mely — nem tudom minő forrásból — először adott hírt a Petőfi-relikvia föltalálásáról. Ez a közlemény tette kötelességévé Kéry Gyulának, hogy a könnyen zavart okozható találgatásokkal szemben legalább adatainak egy részével előálljon.

De kérdés, hogy ezeknek az adatoknak közlése már jelen alakjában is nem árt-e az ügy szerencsés lebonyolításának? A nyilvánosság elé vonszolás nem tesz-e habozókká olyanokat, kik máskülönben a dolog tisztázására örömet nyújtottak volna segédkezet a Petőfi-Társaságnak? És ami fő: a kérdés szerencsés megoldásával nem rokonszenvező körökben (ma, fájdalom, ilyenek is létezhetnek) nem gördítene-e elének akadályokat, melyek az eddigi eredményeket is megsemmisíthetik?

A dolgok mai állásában mindezekre a föltevésekre lehetetlen megadni a feleletet. A Petőfi-ereklye ügye ma bizonytalanabb, mint volt ez előtt pár héttel, midőn egy jóakaratu, bizalmas levél annak föltalálásával kecsgetett. Hogy a koponya az utóbbi leleplezések után előkerül-e? — ki tudná megmondani.

Ez a bizonytalanság azonban nem riaszthatja vissza a Petőfi-társaságot, hogy kutatásait továbbra is az eddigi buzgólkodással folytassa. Most már nem lehet, nem szabad meg-

állapodnia. Világosságot akar vetni a dologra, hogy a Petőfi nagy neve körül képződött mondakör valahogy újabb mendedmondával ne szaporodjék s jövőre még romantikusabb fölfelezéseknek ne legyen szülőanyja. Ha az ereklye valódiságát talán nem is sikerül megállapítani (hiszen egy emberi koponya félszázados hányódás után igen könnyen felismerhetlenné válhatik!), tisztába kell hozni legalább a holttest megcsontításának történetét. És tisztába hozni olyan tanukkal, kik azt az osztrák katona-orvost még személyesen ismerték, annak titkába beavatva voltak, s akiknek tisztességében kételkedni egy pillanatig sem lehet. Ezt a vizsgálatot megköveteli az ügy rendkívüli fontossága s az az érdek, hogy a testesontítás körül később újabb híresztelések ne keletkezzenek.

Ha sikerül megállapítani, hogy az az osztrák katona-orvos a segesvári emlékezetes napon csakugyan magával vitte a költő koponyáját; akkor a Petőfi-társasághoz érkezett fájdalmas vallomásnak legalább sikerül végleg elhallgatni azt a pár év előtt forgalomba jött s a nagy költő minden igaz tisztelőjét lidérenyomásként érintő híresztelést, hogy Petőfi még haldokolva került a segesvári közös sir vitézei közé.

És a hullacsonkítás bizonyossága könnyebben elviselhető, mint az a szivettépő habozás: vajjon nincsen-e valami alapja az élve-eltetettetés mondájának?

Szana Tamás.

TÁVIRATOK.

Burok harca.

London, január 10. A Reuter-ügynökség jelenti Volchoetzből tegnapi kelettel: Dewet, akinek nagy hadereje van, tegnap reggel Delisle tábornokkal harcba keveredett. Delisle hevesen ágyuzta az ellenséget.

London, jan. 11. A Standardnak jelenti Pretóriából tegnapi kelettel, hogy Dewet dél felé nyomul előre. Azt hiszik, hogy be akar nyomulni Fokföldre.

Johannesburg, jan. 9. Milner a városbázán rendezett lakomán azt is mondta, hogy Anglia nem akarja kiirtani a burokat, akiknek mindig fontos, de többé nem uralkodó elemeknek kell maradniuk. Johannesburg kétségtelenül egyike lesz a világ legnagyobb városainak. Nagy Johannesburg annyit, mint nagy Transzvál s ez Anglia javára esnek a mérlegbe.

Bécs az idegenek ellen.

Bécs, jan. 11. A belügyminiszterium törvénytelennek nyilvánította azt az eljárást, hogy azoktól az idegenektől, akik tíz évi otllakás után Bécs községébe való felvételért tolyamodnak, díjat szednek. Bécs városa a belügyminiszter határozata ellen panaszt adott be a közigazgatási bírósághoz, amely ma ezt a panaszt elvetette.

VIDÉK.

A székely kongresszus. Abból az alkalomból, hogy a székelyföldi képviselők a székely kongresszus ügyében e hó 16-ára értekezletet hívtak össze, a marosvásárhelyi Székely Társaság, bár különben nem kívánja betölyösölni a tárgyalást, hogy a maga nézetei fölül tájékoztassa az érdekelt testületeket, közli, hogy milyen sorrendben és nagyjában milyen eredményeivel óhajtaná maga részéről az értekezleten felmerülő kérdéseket letárgyalni. E szerint a kongresszust rendeznék. az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, az Erdélyrészi Kárpát Egyesület, a Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, a Székely Egyesület, az Erdélyi Gazdasági Egyesület és a Székely Társaságok. E testületek nevében hívja össze a kongresszust és teljesítse a rendezéssel járó munkátokat az Erdélyrészi Kárpát Egyesület, amely azt kezdeményezte. A kongresszuson tárgyalandó ügyek ugy osztassanak meg a rendezésben résztvevő testületek között, hogy mindegyik testület maga készítse elő a szakmája körébe eső kongresszusi tárgyakat s maga válassza meg azok előadóit. Nevezetesen: a) a mezőgazdaság, tagosítás, erdőgazdaság, arányosítás, erdőtörvény módosítás, erdőkezelés, legeltetés, állattenyésztés, gazdasági termelői szövetkezetek és gazdasági munkások ügye az Országos Magyar Gazdasági Egyesület feladata lenne; b) az ipari, bányászati, kereskedelmi és közlekedési ügyek a Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamarának tartatnának lenni; c) a közművelődés, nevelés- és oktatásügy s ezek csoportjába tartozó kérdések előkészítése az Erdélyi Magyar Közművelődési és Székely Egyesület között osztatnának meg; d) a turisztika, fürdő-ügy, a nép-

rajzi dolgok ismertetése és terjesztése körüli feladatok az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ügykörébe utaltatnának; e) a társadalmi kérdések, néperkölesők javítása, iparpártolás, Romániában élő székely honfirtársak sorsa stb. általában a társadalmi tevékenység élénkítésére ható feladatok együttvéve az összes székely társaságok által vitetnének a kongresszus elé. Fönmaradna még a hitelügy, illetőleg a földhitelintézet létesítésének kérdése, ez kiváló fontosságánál fogva az összes testületek támogatásával viendő a kongresszus elé s előadója még az értekezleten megválasztandó abhoz értő jeles szakember lenne. Mindegyik testület természetesen csak annyit vállalna magára s illetőleg csak addig terjeszkedne, amennyit a gyakorlatban végrehajtani s a helyi érdekelttség és a kormány remélhető támogatása mellett sikerrel megvalósítani is képes. A kongresszus 1902. évi július vagy augusztus havában rendezetnének, amikor az iskolák szünetelnek s a nagyvárosok közönsége megmozdul s amikor a székely földön is élet van. Megtartassék pedig Csikszeregyében. Azért ott, hogy a remélhetőleg nagy számmal résztvevő kongresszusi tagok, vendégek, hírlapírók, akik közül a nagyobb résznek csak most lesz alkalma a Székely földet színről-színre látni, mentül nagyobb darabot ismerjenek meg abból. A kongresszusra meghivandók a kormány tagjai, a hazai magyar testvéregysületek, a székely vármegyék s azok útján a nagyobb székely községek, a székelyföldi egyletek és testületek.

Szepesmegye és a kivándorlás. Az utolsó tíz évben lavina módjára növekedő kivándorlás Szepesmegye mezőgazdaságát a válság szélére sodorta. A Magura vidékén a talvak ugyszólván elnéptelenedtek és a határok paragon hevernek, a munkát a nagyobb gazdaságokban már csak alföldi telepességek tudják elvégezni. A múlt évben 3128 szepesmegyei földműves kapott utlevelet s körülbelül ugyanennyi szökött ki utlevél nélkül. A Szepesi Gazdasági Egylet most a kivándorlás megszorítására javaslatot terjesztett a kormány elé.

A kincstári tanítók. Jóllehet, a nagy állampénztárból fizetik a kincstári tanítókat, a törvényben ilyen című tanítókat nem találunk. Ez idő szerint ezek élnek a legszomorubb viszonyok között. Fönökük a kelleltnél is több van, ha parancsolni kell, de ha valami ügyes-bajos dolga akad a tanítónak, segédet sehol sem talál. Lényegileg állami tanítók. a gyakorlatban azonban római katolikus felekezeti tanítók. Ha gyűlésre kell menniök, fuvar- és napi-díjat senki sem ad, ha fizetésjavítást kérnek, nincs, aki meghallgassa. Szóval függnek szegények, mint a Mahomed koporsója. Elmondottuk pedig ezeket azért, hogy a költségvetés közelgő tárgyalása alkalmával hátha szóba hozza valamelyik honatya ezt a törvénytelen állapotot is.

Hivatalvesztésre ítelt községi bíró. Szegedről jelentik, hogy a fegyelmi választmány Szeghő Gyula községi bíró fegyelmi ügyében tegnap ítéletet hozott s Szeghőt beigazolt helytelen könyvvezetés és a pénzek szabálytalan kezelése miatt hivatalvesztésre ítélte.

FŐVÁROS.

A pénzszállítás ellenőrzése. A főváros vezetői okultak a Kecskeméthy-féle nagy lopáson s most egyre-másra készülnek a javaslatok, hogy a jövőben ne ismétlődhessék meg ilyesmi. Ma a tanács pénzügyi osztálya tett javaslatot ez ügyben. A javaslat főbb vonásaiban a következő: Pénzt, vagy egyéb értéket rendezéskor a felelős számadók egyike szállíthat egy esküt tett szolga kíséretében, rendkívüli esetekben 500 koronától 1 millióig egy óvadékat tett tisztviselő egy szolga kíséretében. A táskának két zára legyen, melyeknek egyik kulcsa a hivatalnoknál a másik a szolgánál legyen. Egy millió felül pedig a szállítást két hivatalnok végezheti csak.

Zugligeti végállomás. A főváros közgyűlése tavaly májusban kimondotta, hogy a közuti vaspálya társaság zugligeti végállomásának rendezését nem kívánja, ellenben követeli, hogy a vasutvonal a Fácántól a Városmajorig hosszabbítsák meg a terület-használati szerződés értelmében. A vasutársaság telebbezett a kereskedelemügyi miniszterhez, ki, minthogy terület-használati szerződésről van szó, áttette az ügyet a maga véleményével a belügyminiszterhez. A kereskedelemügyi miniszter véleménye szerint a meghosszabbítás a terület alkalmatlansága miatt nem helyesíthető. Ellenben a végállomás elhelyezésének javítását még ez évben meg kell kezdeni.

A belügyminiszter ily értelemben határozott s a közgyűlési határozatot megsemmisítette és kimondotta, hogy azért a meghosszabbítás követelésének jogát nem ejti el örök időre.

Hétről-hétre.

Budapest, jan. 11.

Ugy látszik, hogy a *katholikus autonómiát* sine luce et cruce fogják sirba tenni, mert öszintén sem a kormány, sem a püspöki kar nem akarja. A kormány nem akarja, mondá e sorok írójának pár év előtt egy volt miniszter, mert lehetetlennek tartja, hogy az állam érdekeinek csorbulása nélkül annyi vagyont, hatalmat és befolyást kiadjon kezeiből. Hogyan és mivel csináljon a közoktatásügyi miniszter egészséges nemzeti kultur-politikát, ha kiengedi kezeiből azt a sok gimnáziumot, iskolát, alapítványt, amelylyel most jó formán tetszése szerint rendelkezik? A püspökök nem akarják, mert Rómában félnek az autonómiától. Emlékezhettek ön — folytatá fejtegetéseit az öreg államférfiu, hogy 1870-ben az autonómiát a szabadelvű magyar katolikusok a *szabad egyház szabad államban* jelszóval követelte. E jelszavat Rómában nem szeretik, mert attól tartanak, hogy az autonómia, mely e jelszó értelmében fog létrejönni, egy magyar nemzeti kath. egyházat teremtvé, a Rómától való függés viszonyán tágitani fog s a magyar katolicizmust a világi elem erős hatásánál fogva nagyon is szabadelvű irányba fogja terelni.

Mikor a Bánffy-kormány előterjesztést tett a felségnek a kongresszus összehívására, Róma e nézeteire támaszkodva taktikázott. Az autonómiát azért vetette fel, hogy lecsillapítsa vele az egyházpolitikáért duzzogó katolikus köröket. Tudta azonban, hogy az egyházpolitika után Rómában az autonómiát még kevésbé fogják akarni, mint 1870-ben, mert most az autonómia többé nem a szabadelvűség vagy a klerikalizmus szempontjából itélendő meg, hanem egyúttal mint hatalmi kérdés is. A hatalom kérdésén pedig az emberek, még ha egyházi férfiak is, könnyebben összevesznek, mint a tisztán elvi természetű dolgokon. A Bánffy-kormány megbukott s kellemetlen örökségül az autonómia a Széll-kormányra maradt. 1900-ban nem is tudta volna a Széll-kormány, hogy mit csináljon, mert hiszen már egyéniségénél fogva is őszintébben fogta fel az ügyet, mint előde, ha Horánszky ismeretes halasztási indítványával el nem napoltatja a döntő ütközetet. A politikában az időhaladék legtöbbször arra való, hogy az égető kérdés holmi formai és lényegtelen dolgokról való tanácskozással elposványosíttassék. Ugy látszik, hogy ez sikerült is. Ami hosszadalmas, az unalmas is. Az unalmasnak pedig a politikában a modern ember előtt ép úgy nincs jogosultsága, mint nincs a művészetben. A közvélemény hamar — ráun az olyan dolgokra, amelyekből egyáltalán semmi sem tud lenni. Az *ugysem lesz semmi belőle*, halálos itélete szokott lenni a legfontosabb dolgoknak is. A közvélemény kezdi már a katolikus autonómiát is ilyen dolognak tekinteni s ez veszedelmes, mert az körülbelül bizonyos, hogy egy erős közvélemény kényszerítő ereje nélkül sem a kormány, sem Róma nem fog hozzájárulni egy igazán tartalmas és komoly katolikus autonómiai szervezet megalkotásához.

*

Hartig gróf, az egykori konferenz-miniszter s a Bach-rendszer egyik politikai tudósa egy 1852-ben megjelent iratában az Ausztriában egyedül alkalmazható kormányzási elvet a következőképpen határozta meg: «A császár joga az előterjesztéseket meghallgatva és megvizsgálva parancsolni, az alattvalók kötelessége pedig óhajítani és beszélni — természetesen olyant, ami megengedhető — és engedelmessékedni.» A bölcs államférfiu véletlenül elfelejtette az alattvalók egy másik kötelességét, az *adófizetést* is megemlíteni. Ez azonban nem akadályozta annak, hogy a Lajthántul előbb vagy utóbb ne alkalmazzák Hartig gróf e különös osztrák kormányzási maximáját, azaz át ne térjenek az abszolutizmushoz. Akár abszolutizmus legyen Ausztriában, akár pedig föderalizmus, vagy megmaradjon a

mostani parlamenti botrányokkal élénkített látszatosságot, az az igazán osztrák felfogás, mely Magyarországnak más jogát nem akarja elismerni, mint hogy gypját Ausztriától lenyíratassa, nem fog megváltozni. A gazdasági kiegyezést illetően, hogy érdekeinket megvédhessük, egyformán kell megviaskodnunk mindenféle lehetőség vagy éppen lehetetlen osztrák rendszerrel. Ez a tudat okozta, hogy némelyek felvetették érdekeink megvédelmezésének biztosítékául az úgynevezett *pártközi szövetezést*.

E sorok írója a pártközi szövetség eszméjének egyik buzgó hívéhez a napokban kérdést intézett s a mozgalom okairól és céljairól tőle a következő felvilágosítást nyerte. A miniszterelnök a Ház feloszlata előtt egy taktikai hibát követett el. Azt a nyilatkozatot a vámközösség mellett, amelyet új ekkor *Andrássy Gyula* tett, neki kellett volna megtennie. Ő ezt azonban nem tette meg, sőt a kormányhoz nagyon is közel álló sajtó organumok a vámközösség kérdésében annyit kacérkodtak az önálló vánterülettel, hogy sokan a szabadelvű párt jelenlegi tagjai közül, különösen azok, kik nem voltak a régi Ház tagjai s vidéken élve, a kulisszák mögé nem láthatnak, azt hitték, hogy a vámközösség nem merev párt-dogma és választóik előtt programbeszédükben egy kissé igen is határozottan nyilatkoztak a közös vánterület ellen. Most már *Andrássy* beszéde után meglehetősen nyugtalanok. Attól félnek, hogy mi lesz akkor, ha kenyértörésre kerül a dolog s ők kénytelenek lesznek a pártfegyverrel kényszerítve, a közös vánterületre szavazni és választóik számon kéri tőlök programbeszédükben tett ígéreteiket? Ez okozta a többségben azt a nyugtalanságot, melynek hullámveréséből keletkezett a pártközi egyezés kísérlete.

E mozgalom szépen elcsendesült. Ma már újra sima és zavartalan a többség tavának tükre. Nincs egy hullámfodor, egy szelluvallat, ami ez idő szerint nyugtalanítaná a kedélyeket. Az ellenzéken is éppen ilyen szelcsend van. Nem hiszi ma már senki, hogy a Kossuth-párt a kiegyezés kérdésében nagyobb akciót tudna indítani akár a parlamentben, akár azon kívül. A kiegyezés kérdésében az ellenzék csak úgy indíthatna sikeres harcot, ha fel volna fegyverkezve gazdasági ismeretekkel s ha volnának emberei, kik részletekbe menően és adatszerűen ismernék azokat a dolgokat, amiktől a vámközösség jósága vagy káros volta függ. Ilyen gazdasági tudással és részletes ismeretekkel felfegyverkezett elméje a függetlenségi pártnak nincsen. Általános politikai szölamoknál s a köztudatban élő sejdítésekkel egyébbel e párt nem rendelkezik s innen a csü getegséget jelentő csend a pártban, holott ideje már elérkezett volna annak, hogy a harcot a sajtóban és a parlamenten kívül, a népgyűlésekben már megkezdje.

Az olvasóhoz.

Az új év alkalmával bizalommal ajánljuk a magyar olvasó közönség jóindulatú figyelmébe a **MAGYARSÁG**-ot. A szemfényvesztő ígértetés nem kényerünk: becsületes, szókimondó, minden léhaságtól ment, magyar lelkű újságot adunk, a magyar közönségnek valót. Beszéljen helyetünk magá az újság.

Ime, a szükséges tájékoztató:

A **MAGYARSÁG** politikai napilap megjelen minden délután 8-12, olykor 16 oldal terjedelemben.

Főszerkesztő: *Gyórfy Gyula* dr. orsz. képviselő, felelős szerkesztő *Benedek Elek*.

Belső munkatársak:

Bedő Albert dr., *Földes Géza*, *Gaál Mózes*, *Geley József* (segédszerkesztő), *Gondos Sándor*, *Jakab Odön*, *Jancsó Benedek* dr., *Papp Viktor*, *K. Simó Ferenc*, *Somogyi Endre*, *Szana Ta-*

más, Cs. Szabó Kálmán, Zólyomi Dezső.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken, postai küldéssel.
Egy hónapra . . . 1.— kor.	Egy hónapra . . . 1.20 kor.
Negyedévre . . . 3.— kor.	Negyedévre . . . 3.60 kor.
Félévre . . . 6.— kor.	Félévre . . . 7.— kor.
Egész évre . . . 12.— kor.	Egész évre . . . 14.— kor.

A MAGYARSÁG kiadóhivatala.

Szentkirályi-utca 28.

T. előfizetőinket, kiknek dec. 31-én lejárt az előfizetése, kérjük az előfizetés mielőbb való megújítására, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

NAPIHIREK.

Budapest, jan. 11.

— (Személyi hírek.) *Rajner* főherceg ma, szombaton, ünnepelte teljes egészségben születésének 75-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból ma a főhercegi palotában ebéd volt. A főhercegi pár február 21-én bekövetkező aranylakodalmá után a délvidekre szándékozik utazni. — *Szell* Kálmán miniszterelnök tegnap Bécsbe utazott, ahonnan vasárnap érkezik vissza Budapestre. — *Tisza* Kálmán állapotáról tegnap rossz hírek terjedtek el. Mint értesítünk, a hírek nem teletnek meg a valóságnak, mert az öreg Tisza állapotában határozott javulás állott be.

— (Beteg a szerb király.) Berlinből repült szét a szomorú hír, még pedig eléggé határozott formában. A szegény szerb király nagyon beteg, testileg, szellemileg teljesen elgyöngült és Szerbia komoly válság előtt áll. A hír világgá röpítésében bizonyára ott van a Karagyorgyevicsek keze, de ha még nem is jutott el Sándor király a teljes apáthia állapotába, annyi bizonyos, hogy Szerbiában nincsenek rendben a dolgok. A szegény fiatal király nem született valami fényes szellemi tehetségekkel. Mulató apáknak ritkán van lángeszű fiuk s ki tudja, a szegény ifjú király szellemi és testi degenaráltsága nem a vidám és szellemes Milán király számlájára iratják-e ott fent, hol mindent tudnak és igazságosan ítélnék. Bármint álljon is a dolog, annyi bizonyos, hogy szerencsétlenebb ember nem igen élt a földön, mint a szerbek ifjú királya. Gyermekkorát megmérgezte szüleinek családi háboruja, ifju örömeit országának örökös háborgása, népének elégedetlensége. Szerelme — ez a legszomorúbb csapás, mi embert érhet — rut és botrányos felsülésben ért véget. Nem kell tulságosan lágyszívűnek lennünk, hogy e szomorú életlen végig-gondolva, bus sóhajtás hagyja el lelkünket: szegény fiatal király!

— (Az árvizi hajós.) Az 1838. év tavasza borzalmas szerencsétlenséget hozott a fővárosra. A megdagadt Duna elárasztotta a fővárost, a vészharangok megkondulnak s a szennyes árban fuldoklók jajveszékettek, házak roppantak össze s a mai büszke palotasorok helyén piszkos tenger volt az ur. A kétségbeesés ez iszonyatosságai között a mentők egy bátor csapatja, köztük mint első *Wesselényi* Miklós báró iparkodtak menteni a veszendőket. Legendás alak lett a nemes báró; ő az árvizi hajós. A főváros a rémes napot és az önfeláldozó mentők emlékét egy domborműben örökítette meg. A szép kivitelű emléklap *Holló* Barnabás alkotása. H. szobrászművész arra kéri most a fővárost, hogy az emléktáblát a katasztróla évfordulóján március 13-án lepleztesse le. Az árviz emléklapját sok megbeszélés után a Ferenc-rendiek Kossuth Lajos-utcai templomán fogják elhelyezni.

— (A királyi palota.) Február ötödikén jön a király magyar fővárosába, hogy megsejmelje s átvegye 1890. év óta épülő hatalmas új várpalota déli szárnyát, amelylyel *Hauszmann* Alajos tanár vezetésével immár elkészültek. Ezernyi munkáskéz foglalkozik a berendezés végső munkálataival, szobrokat helyeznek el a pillérekben, szőnyegeket teritnek fel a hatalmas termekben s egyik butor szállítóokcsi a másikat éri a belső kapu gádoorában, amelynek

BUTOROK

ugy **kézpénzért**, mint **részletfizetésre** legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók

Ehrentrau és Fuchs Testvéreknél

Budapest, VI., Teréz-körut 8.

(Andrássy-ut közelében).

Nagy képes árjegyzék ingyen

vezete fölött fekete márványtáblán arany írás hirdeti, hogy e hatalmas alkotás Ferenc József király uralkodása alatt létesült tizenkét év alatt 1890-től 1902-ig. A belső udvar déli kapujának pillérei mellett mostanában helyezték el *Senyey* Károly két hatalmas, sőtét bronzba öntött allegorikus szoborcsoportját. A *Béke* az egyik, a másik a *Háboru*. Jobb oldalt áll a háboru allegóriája. Két harcos alakja közül, kik a daliás idők ruházatát viselik, az egyik páncélinges, sisakos álló alak, kezében a kivont csatapallossal, mellette térdeplő helyzetben egy paraszi gunyáju jobbágy, aki hatalmas buzogányt markol, — mögöttük egy sebesült fekszik a földön. A csoportozat fölött a háboru szelleme riadót fúj harmonáján. A háttér cölöpös sánc. A béke szoborcsoportján családias báj ömlik el. A férj hazajött az ütközetből, épp most tolja hüvelyébe kardját, derült mosollyal néz szerelmes hitvesére, s kis fiára, aki kinyújtott kezecskéivel repes feléje. A háttérben lekonyuló feju kövér kalászkok és hamvas szőlőgerezdek adják a keretet. A belső udvar északi kapujának szobortalapzatain ma még csak a kőfaragók végzik az utolsó vésővágásokat, de még a király megérkezése előtt ezekre is szobrok kerülnek. A szobrász és festői diszítés egyáltalán erősen dominál a renesszánsz magaslatán álló alkotásban. S ami szépet alkottak, hogy a magyar király palotája valóban királyi legyen, az mind magyar kéz ihletett munkája. Február 5-én nézi meg a király a palotát s veszi át a három hatalmas disztermet: a *Szent-István*, a *Mátyás király* s a *Habsburgok termét*, melyeknek ajtai ez alkalommal nyílnak meg először felséges gazdájuk előtt, hogy pazar és művészi berendezésükkel megnyerjék az ő tetszését és meglegedését.

(Elhunyt osillagkeresztesek.) A hivatalos lap mai száma közli azoknak a csillagkeresztes hölgyeknek a névsorát, kiknek balája a rend irodájának tudomására jutott. Ezek a következők: *Mária Izabella* kir. hercegnő, *Lamberg Fülöp* grófné született *Wenckheim Mária* báróné, *kéthelyi Hunyady Kálmán* grófné született *Buol-Schauenstein Alexandria* grófné, *keszei-ékei Majthényi Izidor* báróné született *treuenfeldi Vrints Kornélia* báróné, *mező-szegedi Szegedi Lajosné* született *székelyi Mária*, *Walterskirchen Vilmos* báróné született *zichi és vásonkeői Zichy Mária* grófné, *Wenckheim Lászlóné* báróné, született *Szapáry Franciska* grófné, *Montecuccoli Hugoné* grófné, született *Forgách Anna* grófné, *trakostjani Draskovic Ivánné* grófné, született *Erdődy Julia* grófné, *Ueberacker Otóné* grófné, született *Rudnyánszky Teréz* báróné, *sztárai és nagynihályi Sztáray Antalné* grófné, született *németújvári Bathány Franciska* grófné, *szmrecsányi Szmrecsányi Jánosné*, született *szmrecsányi Szmrecsányi Paula*, *Vécsei Edéné* grófné, született *Blankenstein Vilma* grófné.

(«Tömeges áttérés a protestáns vallásra».) Ilyen cím alatt megjelent híreinkre *Novák Gyula* városhidvégi római katolikus tanító felvilágosító levelet küldött, melyből közöljük a következőket: A nyugalomba vonult városhidvégi tanító negyven évig tanított. Utolsó éveiben a fia sokszor helyettesítette s később az apja helyett egészen önállóan is tanított, pedig oklevele akkor még nem volt. A rá így bízott kötelességet azonban olyan hanyagul teljesítette és fegyelmi vétségei is olyan nagyok voltak, hogy a püspök ezek miatt zárta ki miniszteri jóváhagyással a pályázatból. Erdekes az is, hogy az iskolások, amelyek még ezelőtt pár évvel vádolták ezt a tanítót, most a híveket maga is bujtogatta s a hívek követelték a megválasztását. A levél szerint igaz, hogy az új tanítónak karhatalommal kellett az állását elfoglalni, de jogosan foglalta el. A tömeges áttérések oktan izgatásnak a következményei.

(Egy osztrák politikai Szilágyi Dezsőről.) Gróf *Schönbörn Frigyes*, az osztrák közigazgatási bíróság elnöke visszaemlékezéseket közöl egy német lapban *Szilágyi Dezsőről*. Gróf *Schönbörn* a lelkese-dés hangján szól *Szilágyi* hatalmas szellemi erejéről, széles tudásáról, lelkének nemes fényéről s igazi magyar jelleméről.

(Házasság.) *Rékly Sándor* főhadnagy eljegyezte *Weber Juliskát* Budapesten.

Erdély kládár dr. miniszteri fogalmazó január 14-én tartotta esküvőjét a Deák-téri evangélikus templomban *Heuffel Olgával*, *Heuffel Adolf* székesfővárosi középítési igazgató leányával.

Kis Pál László, dicsősémtártoni szolgabíró eljegyezte özv. Réz Mihályné leányát, *Margitot*.

Rápolti Nagy Jenő, ny. kir. törvényszéki bíró, volt 48-as huszárfőhadnagy e hónap 9-én tartotta aranylakodalmát nejével, *Szilágysehi és somlyói Nagy Erzsébet*tel.

(El Rómától!) Egy osztrák lap szerint 1901-ben 6000 ember tért át az evangélikus hitre. Az *El Rómától* mozgalom megindulása óta pedig 19000-en felül tértek át az evangélikus hitre.

(A kirabolt orvos öngyilkossága.) *Tomka Samu* dr., akinek vasszekrényéből 160.000 korona összegű értékpapír és ékszer tűnt el bécsi tartózkodása alatt, ma kora reggel öngyilkossá lett. Az öngyilkosság híre óriási feltűnést keltett fővárosszerte. A betörés rejtélyébe már bevilágított a rendőri nyomozat, amennyiben megállapították, hogy i. hó 7-én egy bécsi bankban beváltották a *Tomka* doktortól ellopott értékpapirokat. Ma kellett volna az orvosnak Bécsbe utaznia, hogy az értékpapírok azonosságát bizonyítsa. Feleségétől érzékeny bucsút vett s azután távozott, de nem utazott el, hanem a Gyár-utca 18. számú házába ment s annak negyedik emeletéről levette magát s összeroncsolt testtel holtan maradt az udvar kövezetén. A tetemet a boncolóintézetbe vitték, ahol az öngyilkos bátyja és sógora fölismerték. *Tomka* az öngyilkosságát sógorának ma reggel levélben bejelentette. Azt írja ebben a levélben, hogy idegbeteg s azért hal meg önként. *Tomka* öngyilkossága azért kelt főként nagy feltűnést, mert a betörés következtében szenvedett kárát a biztosítói intézet megtéríti s így csak lelki okokban kereshető életunalmának oka.

A betörés ügyében ma egy Bécsből érkezett távirat azt jelenti, hogy az az ember, aki az értékpapírokat ott beváltotta és akiről eleinte azt hitték, hogy *Ritszics Iván*, a hírhedt betörő — *Block* budapesti börtöngyök.

(Valótlan hírek.) A lapok egy része megemlékezett egy tüntetésről és egy magánlaksértésről. Mind a két eset hősétül az egyetemi ifjuságnak németellenes mozgalmaiból ismert alakját, *Feld Jenő* egyetemi hallgatót tették meg. Megtették pedig len azzal a rejtett célzattal, hogy bajba keverjék legfelsőbb tanügyi hatósága és *kenyéradó* hatósága előtt. Csakis ezért vesszük tehát most kezünkbe a dolgot, hogy megvédjünk a nyilvános meghurcoltatástól egy ártatlan ifjút. Tudósítónk utána járt a dolognak és kiderült, hogy a *Viola*-utcában, ahol ez a tüntetés megtörtént volna, de még a *Ferencváros* egész környékén sincs egyetlenegy német vagy magyar éjjeli mulató. A lapoknak eme híre tehát nyilvánvaló valótlanosság. Sok esett még arról a magánlaksértési ügyről is, melynek szintén *Feld Jenő* a főszereplője. Itt is utána járva a dolognak, megtudtuk, hogy *Feld Jenő* nem azonos azzal az ifjussal, ki *Seeburg* kisasszonyhoz erőszakkal betört, hogy német iskolája beszüntetésére kényszerítse.

(Eltűnt százados.) A 32. gyalogezred tisztikrában és a katonai körökben egyaránt nagy feltűnést kelt *Player József*, a 32. ezred 12. százada parancsnokának eltűnése. A kapitány állítólag elengedte azoknak a katonáknak a büntetését, akik elnézését megfizették, ezenkívül az ezredpénztárból is *négy-száz koronát elsiszkasztott*. A haditörvényszék részéről megindult a vizsgálat, de amikor *Playernek* a vizsgálati fogságot elrendelő végzést akarták kézbesíteni, akkor *Player* már megszökött. A haditörvényszék minden intézkedést megtett a szökevény kapitány elfogatására és ellene körözölevelet adtak ki.

(Halálozás.) *Springer Mózes* 48-as főhadnagy elhunyt Fogarason. *Kiss István* megyei m. tanárt tegnap délután temették el nagy részvétellel. A temetésen a többek közt ott volt *Plósz Sándor* miniszter, *Márkus József*, *Halmos János* stb.

(Az Egyetemről.) A budapesti Diák Asztal Egyesület az 1901—1902 iskolaév második felére 100 ingyenes, illetőleg feldíjjas ebédre és vacsorára, — az *Egyetemek Kórház-Egyesülete* és az *Általános Egyetemi Segítő Egyesület* a Royal szállóban saját pénztáruk javára matiné rendez.

(A természet játéka.) Az időjárásról soha még annyi szó nem esett, mint az idén. De van is ok erre elég, ilyen csodálatos időjárást alig láttunk valaha, mint az idén. A *Szilágyiságból* írják, hogy ott nemcsak szántanak, hanem az ősz óta a mezei munka nem akadt fel egy napra sem. — *Szabadkán* tegnap délben szivárvány jelent meg az égen. — *Buziáson* több cserebogarat fogtak, *Acsán* pedig egy megya virágzik. — *Aradon* a Maros-parkban a rózsafák rügyezni kezdenek. — *Torontálmegyéből* írja lapunknak egy olvasója a következő furcsa dolgot: Tanítótársammal mindennap 4 óra után kísértünk a Tisza partjára. A határ, meddig a szem ellát, mint zöld bársony szőnyeg terül s ölelkezik a sötétkéék égbolttal. A zöld szőnyegen színes virágok tarkállanak. Leülünk a sánc puha fűvébe s magunk körül virágokat szedünk. A fákon madarak csicseregnek s a játszó meztelbás gyermekek azt az illuziót keltik, mintha május volna. Ezt csupán a kopasz tak zavarják. S ez nem elég természeti csodának, hanem ma délután fényes nappal, mikor a nap a leghevesebben tűzött le, feltűnt a nyugoti égbolton egy fényes csillag és versenyt ragyogott a nappal.

(Egy buzgó ellenőr.) A Nemzeti Iskolá-ban olvassuk, hogy a dicső-sz.-mártoni adóhivatal ellenőre hébe-hóba elfeledi levonni a tanítók fizetéséből a levonni valókat s ha aztán később észbe jut, egyszerre több hónapra visszamenőleg is von le. Fülleres dolgoknál ez nem lenne feltűnő, de például az 50 százalékos nyugdíjlevonásnál, vagy a fizetést terhelő előlegeknél felette érzékeny esemény a tanító családban. Ugy látszik, ez az ur külön ette a pénzügyi tudományt máskülönbben is. Ujabbban a fizetésjavítások alkalmával a nyugdíjintézet javára eső 50 százalék után késedelmi kamatokat is szed, mert az 6 «álláspontja» szerint a részletfizetés a késedelmi kamat fizetése alól senkit fel nem menthet. Ugy látszik, azt sem tudja, hogy a tanító részletekben kapja a fizetést, tehát a levonás is csak úgy történhetik. Egy kis iskola tehát nem ártana a dicső-szert-mártoni adóhivatalnak.

(Rövid hírek.) *Marosvásárhelyi Székely-Társaság* e hó 21-én nagyobb szabású, műsorral és esetleg táncokkal egybekötött összejövetelt rendez. — *Nagy váltóhamisítást* fedeztek fel az osztrák hitelintézet prágai fiókjában. 320.000 korona összegű hamis váltót találtak a váltótárcában. A bűnös a hitelintézet egyik *Mudro Emil* nevű tisztviselője. — *Főhercegi bánya*. *Frigyes főherceg* megvette az *István-huta* bányatelepet, mely a mellette levő gyári épülettel együtt a *Csákygrófi* családi hitbizományához tartozott. — *Betöréses lopás történt Kolozsvárott*. Gróf *Wass Ottilia* lakásáról hat darab 100 forintos bankjegyet elloptak. A tolvajt nem sikerült kézrekeríteni. — *Hamerling koponyája* dolgában *Hentschel* ügyész, tartományi főtörvényszéki tanácsos elrendelte a bűnügyi vizsgálatot. — *Zsidó gimnázium*. A *liptó-szentmiklósi zsidó hitközség* azzal a kérelemmel fordult a közoktatásügyi miniszterhez, hogy a *Herz Fülöp*-féle hagyatékából építhessen zsidó főgimnáziumot. A miniszter nem adott helyet a kérelemnek. — *Az új központi zálogháznak*, amely a *Lónyai-utca* és *Kinizsi-utca* sarkán épül, ma délután lesz a *bokréta-ünnepe*. A kereskedelmi miniszterium részéről *Ballai Lajos* dr. miniszteri osztálytanácsos tekinti meg az új épületet.

x *Csuz és köszvény* ellen elismert legkitűnőbb szer a *Zoltán-féle kenőcs*. Ara 2 korona. *Zoltán Béla* gyógyszerárban, *Budapest, V., Sétátér-utca* és *Szabadság-tér* sarkán.

x *Felhívjuk* olvasóink figyelmét *Herceg és Horvát*, *Budapest, Kerepesi-ut 52. szám* alatt. «*Adria*» szállóval szemben létező női-divat áruházára.

x *Hölgyeim!* Tessenek megtekinteni a *Szent-Lőrinci porcellán-festőgyár* városi raktárában, *Teréz-körut 32. szám* alatt naponta beérkezett újdonságokat. *Szent-Lőrinci porcellángyár*. Városi raktár *Budapest, VI. Teréz-körut 32. szám*. *Kuhinka István* örökösai üvegyárának főképviseelője és egyedüli raktára.

x *Balassa-féle* iztelen csuhamájolaj *Emulsio* méz és szódahyposzfittal, a legkitűnőbb szer az összes eddig feltalált szerek közül: *Phthisis* vagy *sorvadás*, *meghűlések*, *idült köhögés*, *scrofulosis*, annak minden alakja, *rheuma*, *börbetege*, *gyermekbetege*, *Anaemia* vérszegénység és általános gyöngeség eseteiben, kapható *Balassa Kornél* gyógyszerárban a *Vöröskereszthez*, *Temesvár*. Ara 2 korona.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* *Adám és Eva*. Operett 3 felvonásban. Zenéjét írta *G. Sergette*, szövegét *Blum és Toché*. Bemutatója a Népszínházban tegnap volt.

Az asszony a kigyó képében lappangó sátán fejére lépett a cipője sarkával és összezsuzta. De egy szellemet egy cipőcskének a sarkával nem lehet megölni. *Lucifernek* még nem is fájt, amikor a gyilkos szerszám a fejét összeroppantotta. Más áruhát keresett. Az asszony alakját öltötte föl. Abba költözött s vele, általa folytatja hamis játékaikat, megrontó cseleit. A színjáték végén a kigyó mozdulatlanul hever. *Lucifernek* látszólag vége van. Ujjonának az emberek, hogy most már nincs senki, aki őket a pokolra vigye; de van: az asszony. Ez az *Adám és Evának* az alap gondolata, a kihámozott tétele. Ne tessék azonban komolyan venni a dolgot, melylyel szemben érdemes lenne bizonyítgatni vagy tagadni. Jól tudták a szerzők is, hogy az operett sohasem kér a teljes hiteltől, sőt ha talán megkapná azt, restellené is magát. A két ősember históriáját, az emberiség életéből egy kis kiszakított részt s a legmodernebb világ furcsárgait összekeverték és az egészet egy öreg operett-filozófus szemüvegén át nézve, megírták az *Adám és Eva*val, egy minden ízében ügyes operettet. Ebből is csak azt tanuljuk, hogy csak szerelem van a világon s elkomolyodunk a bohóságokon, mert a mai világban a vigság a legkomolyabb dolog. Ez az operett elsősorban a *G. Serpette* nagyon szép zené-

A téli idény beáltával el ne mulassza senki saját érdekében áruházunkat fölkeresni.

1 remek ruhára való szövet dupla- széles 1:80	Legjobb minőségű flanel egész ruhára ... 1:68	1 atlasz cloth paplan minden színben ... 3:80
Gyönyörű mosóruhára való kelme ... 1:40	1 gyönyörű blouzra való selyem ... 2:45	1 remek blouzra való bársony ... 1:80
Remek flanel ruhára vagy pongyolára 1:12	1 készlet ágy- és asztalterítő 3 drb ... 4:50	1 kész selyembrocat felsőszoknya ... 7:—
	2 ablakra való függöny remek színnel ... 2:50	1 szerpentin szoknya fin. szövethől ... 3:50

és még száz meg száz itt fel nem sorolt cikk leszállított árak mellett kapható.
Női gyászruhák 4 óra alatt 10 frttól kezdve készítettnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközölteknék.

HERCZEG és HORVÁT

Budapest, VII. kerület, Kerepesi-ut 52. szám alatt. Adria-szállóval szemben.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1902. január 12-én.

M. BIR. OPERA

Délután:
Zárva.
Este:
Tristan és Izolda.
Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

Délután:
Folt, amely tisztít.
Este:
Szerencse.
Kezdeté fél 8 órakor.

NEPSZINHAZ.

Délután:
Kurucfurfang.
Este:
Ádám és Éva.
Kezdeté fél 8 órakor.

VIGSZINHAZ

Délután:
Rontó Pál.
Este:
A képviselő ur.
Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.

Délután:
Svihákok.
Este:
New-York szépe.
Kezdeté fél 8 órakor.

URANIA.

Délután:
Monte-Carlo Rivléra.
Este:
A hadsereg.
Kezdeté fél 8 órakor.

HATSZEK MIKSA

Optikus (azelőtt Váci-utca) most:

IV., Eskü-ut 5. (Klotild-palota.)
A „Belvárosi Kávéház” mellett. Budapest

Színház látásuk 4 frttól feljebb. Vadász- és verseny-távesük 8 frttól feljebb. Szemüvegek, orrszorítók és lorgnettek 1 forinttól feljebb. Legszilimesük 4 frttól felj. Hőmérők 40 krtól felj

Műszemek dús választékban, (máram minden fajtalam nélkül be is tételnek.)

Fényképező-gépek 75 krtól illetőleg 3 forinttól (nagyobb 6 forinttól) feljebb. Szerek napi árt.

Kirchner-féle citera-gltár és hegedű-húrok.

tartós vászonzacskóban

4 1/2 kg Cuba kávé frt 7.50
4 1/2 „ Gyöngy kávé „ 7.50

Belák István

BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

Karácsonyi és újévi ajándék!

EOS műintézet

BUDAPEST

Teréz-körut 54. szám.

— Elvállal —

Bármily fénykép után: olajfestmények, platinobromid-képek. Photoemaille ékszerek, mint férfi vagy női melltűk, kézelőgombok, szent- és tájképek, stb. Jutányos árak.

Első hazai zongoragyár!

HEVESI BALÁZS UTODA HARKAI M.

zongoragyáros, állami iskolák szállítója

ajánlja saját készítményű zongoráit, mely versenyez bármely külföldi zongorákkal.

Budapest, Deák-tér 6. szám.

(Anker-udvar.)

Alapítottat 1800-ban.

Millenium nagy eredmél, kitűnő jó és szép munkahaladás, jó izlés, versenyképességért; 1893. évi ipar, egyesületi ezüst-éremmel kitüntetve.

Elvállalok minden e szakmába vágó javítást, hangolást és levágást.

Sanid labdacok befecskendezés nélkül!

A legmakacsabb heveny és idült folyásoknál legbiztosabb gyógyszer

férfiaknál és nőknél egyaránt biztos szer. — Egy üveg 100 labdac tartalommal és használati utasítással 6 korona. — Vidékre 6 kor. beküldés mellett bérmentve vagy utánvételt.

Kapható a „Magyar király” gyógyszerertárban Budapest, Marokkól-u. 2.

Legjobb árban veszem s forgalmi és régi bélyegeket minden mennyiségben veszek, cserélek, eladok

PRÜCKLER J. C.

BUDAPEST,

IV., Koronaherceg-utca 3. szám.

Akar jól mulatni?

Vásároljon nálam elegáns kivitelű olcsó bál cipőket. Elegáns cipő csinál szép lábat. Mertéknök elegendő a lábunk papírra való körülrajzolása. Több száz divatos ábrával ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve.

Férfi szalonlakk, cugos, keztübbör szár	4.—
Szalonlakk, bergsteiger, gavallér forma	4.—
Tiszti szalonlakk cipő, egy sarokból	4.50
Egyszer szalonlakkból, elegáns szabás	3.50
Szalonlakk telecipő	4.—
Kérfi boxcipő, bergsteiger, borjubör	3.20
Borjubör, bergsteiger, gavallér	3.50
Női szalonlakk, cugos, füzös vagy gombos	2.—
Elegáns, kiváztott lakkcipő, borsarok	2.—
Fehér glaccébör, kivágtott	1.03

Agulár Ede

Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 32. sz. Az Uránia-színházzal szemben.

Minden gondot és fáradságot

megtakarítanak a t. butorvevők, ha egyszerűen a régi, elismert hírnevű

Sárkány és Schütz

butorcéghez,

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körut 12. szám alatt

a New-York kávéházzal szemben

fordulnak, a hol is mindenkor dusan felszerelt raktára található a minden fajtaú masszív kivitelű butoroknak a legjutányosabb árakon irásbéli jótállás mellett.

Személyes meggyőződésre kéri fel a t. butorvásárló közönséget

Sárkány és Schütz

butorcég, kárpitosok és diszitók

Budapest, VII., Erzsébet-körut 12. s z.

a New-York kávéházzal szemben. 52

Olesó butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtós, fényezett	30 frt	1 ebédlőszék, ó-német stíl	3.50 frt
2 ágy, fényezett	22 frt	1 íróasztal, 8 fiókos	16 frt
1 éjjeli szekrény, fényezett	8 frt	1 hálószoba, matt, diófa	100 frt
1 mosdó, 2 ajtós, fényezett	14 frt	1 hálószoba, faragott	130 frt
2 szekrény, 2 ajtós, diófa, matt	30 frt	1 garnitura crépe- vagy bourette-behuzat	55 frt
2 ágy, magas, diófa, matt	26 frt	1 garnitura selyem-behuzat	80 frt
1 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal	8 frt	1 garnitura plüss-behuzat	80 frt
1 kredencz, 4 ajtós, fülkés, faragott, márv.	46 frt	1 szalon-asztal	10 frt
1 diván, magas támlaszőnyeggel	40 frt	1 konzol márvánnyal és tükör	26 frt
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	12 frt		

Nagy választék egyszerű, valamint a legdíszesebb kivitelű butorokban. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

DÓSA KÁLMÁN

fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe Budapest, Erzsébet-tér 18. szám, Sas-utca sarok, I. emelet.

Veszek
disznóhúst friss és füstölt állapotban, kalbászt, zsirt, szalonnát, vaját, tojástszárnyast s minden gazdasági terméket készpénzért. Kirner Mátvás Bécs, XVI/L. Enenkelstrasse 28.

Tojás, szárnyas és vaj,
Gépben készült és parasztvajat, disznóhúst, szalonnát, zsirt, füstölthúst és kalbászt, ugyszintén sárگا és kiltli burgonyát vásárol a Mezőgazd. Terménykereskedés minden mennyiségben készpénzért. Mathäus Kirner, Wien, XVI. Enenkelstrasse 28.

Alkali
ajándéknak villany- és légszeszosillár vagy villanyos figura, olcsón kaphatók
FARAGO FERENC
VI., Andrassy-ut 46. sz. Gyár-u. sarok.

Eletnagyságu

fényképeket készítünk bármely fénykép után. Nyolcz korona darabja. «Apollo» műintézet Bpest, Mecset-u.

Ujdonság Ujdonság!

„Borotváló-por.“
A borotva fölösleges!

E szagtalan és az arcra teljesen ártalmatlan borotváló porral bárki is 5 perc alatt simára megborotválhatja magát, minden előzetes tanulás nélkül és a nélkül, hogy borotvát használna. A leggyorsabb és legbiztosabb kezelés. A leggyorsabb (10-szeri borotváláshoz) 1 kor. Nagy doboz (1 kiló) 5 korona 50 fillér. Kis doboz (fél kiló) 3 korona használati utasítással, utánvettel vagy az összeg előleges beküldése mellett bérmentve. Egy hozzá szükséges leaakáró csont 20 fillér. Ismételőadónak ártedvezmény. Kapható **Leichter Lipót** borhelynél, VI., Laudon-utca 8. sz. Budapesten.

Iszákosság!

Ezen ocsmány bűn leggyorsabban és legbiztosabban, az ANGYAL-gyóg. szertárban, orvosi rendelvény szerint készült «ANTIKOHOL» által gyógyítható még oly esetekben is, a hol minden más szer hasztalan volt.
Egy adag 5 korona, dupla adag — régi bajnál — 9 koronáért, a összeg előleges beküldése ellenében kültésgmentesen küldetik

Huszár Adolf

ANGYAL-gyógyszertárból Ujpesten, Templom-tér 1/M.

Asztalos és kárpitos

BUTOROK

egyes darabok vagy egész berendezések kizárólag saját szolid gyártmányok, készpénz és részletfizetésre
Glück József cégnél
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 32. szám.

A magyar tanítók legkedveltebb lapja a

NEMZETI ISKOLA

politikai tanügyi lap. VIII. évfolyam.

Szerkeszti:

BENEDEK ELEK ES FÖLDES GEZA.

Még egyetlen egy újság sem szolgálta ilyen hűven és igaz lelkesedéssel a tanítók erkölcsi és anyagi érdekét, mint a Nemzeti Iskola. S hogy a tanügyi kérdéseket egészen függetlenül tárgyalhassa, letette a politikai kauciót is.
Jelszava: őszinteség, bátorság, szókimondás. Különösen erős harcot folytat az áll. tisztviselők mozgalmával egyidejűleg a tanítói fizetések megfelelő rendezéséért.

Előfizetése: egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.

A miniszeri rendeletek értelmében az iskolák a főlvételi díjak terhére az iskolai számadásokban is elszámolhatják az előfizetést. Ez újság minden iskolai könyvtárnak a díszje.

Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a
NEMZETI ISKOLA
kiadóhivatala,

Bpest, VII. Rottenbiller-utca 5/a.

Kávé és tea árak:

1 kiló háztartási	1.20 frt
1 kiló verseny Portorikó	1.30 frt
1 kiló Portorikó	1.50 frt
1 kiló gyöngy, finom	1.50 frt
1 kiló mokka	1.40 frt
1 kiló mokka, legfinomabb	1.60 frt
1 kiló arany Jáva	1.40 frt
1 kilo arany Jáva, legfinomabb	1.60 frt
1 kiló Kuba finom	1.70 frt

Különösen ajánlom kiltünő frissen pörkölt kávémat.

1 kiló vegyes pörkölt	1.40 frt
1 kiló finom pörkölt	1.60 frt
1 kiló Kuba, pörkölt	1.80 frt

Kávéhoz csomagolható

1/4 kiló Mandarin-tea csász. kev.	1.60 frt
1/4 • Mandarin-tea csász. kev.	—85 frt
1/4 • háztartási-tea	1.25 frt
1/4 • háztartási tea	—65 frt

1/2 kilós postaszák megrendelésnél már vidékre is teljesen bérmentve és elvámolva küld

Balogh László kávé- és teakivitteli üzlete

BUDAPESTEN.

Főlzet: VII., Rottenbiller-utca 12/a. Fióküzletek: VI., Andrassy-ut 36. és VII., Dohány-utca 61.

BUTOR

készpénzért vagy részletfizetésre legolcsóbban
FUCHS BODOG-nál kapható
Budapest, József-körut 26. szám.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szabadalmazott

Sport-fénymáz.

Minden lehető színű fénymáz, mint pl. sárگا, barna, bordeaux, vörös és legfinomabb fajta fekete fénymáz gyártok. Szines fénymázaim használásánál ugyanazon eljárás szükséges, mint a fekete fénymáznál, a dobozba egy csöp viz öntendő, kis tiszta kefével a cipő bekenendő és egy másik tiszta kefével kifényesítendő. Ennek megtörténte után a cipők ujjának megfelelnek. Világos fénymázaim nyers bőrkéni is használhatók és pedig mindig csak ugyanazon eljárás, mint a fekete fénymáznál.

LUSTIG MIKSA

sport-fénymáz minden színben.

Gyár és raktár: Gyár-utca 43.

Próba szerencse!

Kétkezes paplapon tett megrendelés

elégendő, hogy meggyőződést szerezzen cipőim löszagáról, mely ha nem felelna meg, a pénzt haladéktalanul visszaadom.

Minden cipőért egy évi jótállást vállalok, ha az általam föltalált **GUZI** kenőccsel, melyet ingyen adok, bekeni. Mértéknek elegendő

egy paplapon haris

nyában a lab-

talp rajza.

Kérje képes árjegyzékeket ingyen.

Férfi sima cipő	3.-	Női zerebőr, cugos vagy fűzés	3.-
Férfi elegans víz, fűzés	3.20	Angol box-caly-bőr, vagy szaloniakk, fűzés vagy gombos	3.50
Árگا bagara fűzés	3.50		
Box-claw-bőr, v. szaloniakk, elegans, fűzés	4.-		

Agulár Dávid fia

Budapest, Deák-tér 6. Király-u. sarok.

Soha az életben

Még nem kínálkozott ily alkalom olcsó bevásárlásra
≡ Vidékre szétküldés naponta háromszor. ≡
Meg nem felelő árak visszavételnek.

Uri divat.

1 tucat kiltünő gallér minden alakban	—85, 1.25, 1.45
1 pár kézelő	18
Remek uri ingek sima mel el	95, 1.12, 1.27, 1.46
« « « redős mellel	—98, 1.18, 1.32, 1.48
« « « fehér batiszt mellel	1.15, 1.35, 1.50
« « « szines batiszt mellel	—98, 1.18, 1.37
Uri kit. óriási hálólíng díszes	—99, 1.36
Tartós köpper alsónadrág	—47, —50
« « « himzett	—65, —78
Gyönyörű selyem-csokornyakkendő	27, 35, 45
Gyönyörű selyem önkötő nyakkendő	20, 32, 39, 45
Fegyházkötésű zockin párja	—17, —22
Kötött cerna zockin fekete vagy szines	—22, —27
Uri bőrkéztü remek minőség párja	8
Tartós uri esőernyő	—85, —98
Remek uri selyem esőernyő	1.96, 1.85

Női divat.

Selyem fátyol minden színben	—15
Puhabőrű remek női bőrkéztüök	—49
Tartós női vászoníng	—45
Tartós női vászoníng iszes betéttel	—64
Bőrvászon női íng kézhímzéssel	88, 95
R. R. schiffon női ingek pazar díszszel	—98, 1.12
Rumburgi vászon ingek kézhímzés betéttel	1.32, 1.43
Szines női íng	—55
Schiffon női hálólíng díszes	—72
Schiffon női nadrág	1.32, 1.48
Remek schiffon női szoknya	—99, 1.32
Diszes gloth szoknya	1.68
« « « selyem	1.78, 1.95
« « « himzéssel	2.62, 2.89
Barchet női blousok	69, 78
Flanell divat-blousok	85, 98, 1.15
Csikos flanell téli női nadrág	—68
Csikos flanell téli női szoknya	—78
Szántartó női harisnya	—12
Kötött cerna női harisnya fekete v. szines	28

Div. női flórharsnya csikos v. schottisch

42, 48	
Remek fűzők	47, 62, 83
Divatos halcsont fűzők	1.25, 1.48, 1.65
Fűzővédő minden színben	18
Divatos szallagóvek	—25, —35
Női tartós ernyők	1.12, 1.32
Selyem női ernyők	1.68, 1.83

Vászonárúk.

Teljes vég Bőrvászon	2.93, 3.45
« « Creas-vászon minden cebra alkalmas	3.68, 3.95
« « Herkulesvászón uri alsónadrágra	3.92, 4.35
« « Bőrvászon női ingekre	3.72, 4.47
« « Tartós házi vászon	4.80
« « Irlandi vászon vékonyzáru	5.40
« « Brocat damaszt ágymennye	6.65
« « Kittünő schiffon	3.69, 3.98, 4.72
« « Rem. kanavászón ágymennye	3.78, 4.18
7 drb lepedőre vászon egyszélben	5.98, 6.21

7 drb lepedőre lenvászon egyszélben

6.95, 7.30	
6 drb damaszt-törülköző	98, 1.36
1 « prottir törülköző	25, 47
6 « óriási vászon pohártörölő	53, 69
6 « flanell portörölő	48
6 szem. feh. dam. teríték	1.98, 2.38, 2.85
6 « « káves teríték	1.15, 1.35
6 « « cerna kávésteríték	1.75
6 « « aszur kávésteríték	2.38, 2.65
Kávésabrosz olcsó árban	69, 79, 1.10
3 drb vászonzebkendő	18, 26, 39
3 « lenvászon zsebkendő	45, 57
3 « batiszt női zsebkendő	43, 54
1 méter csipkefüggöny	8, 17, 23
1 « spargaszőnyeg	12, 17, 28
1 asztalterítő és 2 ágtyer.	3.92, 4.85, 5.92

Trikó-árúk.

Uri meleg trikó íng	47, 58, 79
« « « gyapju	95, 1.12
« « « nadrág	63, 78, 82
« « « gyapju	90, 1.22
Női « « « ing	65, 78, 82
« « « gyapju	59, 95, 1.19
« « « nadrág	65, 77
« « « gyapju	92, 1.12

SCHRANK és BLAU vászon- és divatáruházában kaphatók.

Főlzet: VI., Nagymező-utca 8. (Teréz-templommal szemben.)

BUDAPEST,

Fiók-üzlet: VI. kerület, Andrassy-ut 66. szám alatt

Romániát nem ismerjük.

Budapest, január 7.

(L-6.) A Székelyföld népe nagy területről állandóan járja Romániát. Számátalan székely családnak rokonai élnek kint megtelepülve, köztük elegendő olyanok is, akik nem ismerik immár Magyarországot, nem beszélnek a magyar nyelvet, sőt akad székely családok kint nevelkedett gyermekei között nem ritkán olyan is, aki ellenséges indulattal szól édes hazájáról, mert az idegen környezetben, idegen iskolákban soha szépet és jót nem hallott a magyarokról.

A jövő-menő székelyek, a mesterlegények, családok és napszamosok is többet dicsekednek Románia viszonyait ismerő tudásukkal. Határszéli székely és csángó falukban legények, leányok karban énekelik a román nemzeti dalokat. Összejöveteleken, fonókban, kapuk előtt sok szó folyik Romániáról, a próbáltatnak meglepően sokat tudnak Románia politikai, kulturális és gazdasági viszonyairól. Élénken emlékeznek Prederál, Azuga, Busteni, Sinaia, Slanic stb. keletkezésére, Marasate, Adjud, Tergu-Ocna jelentéktelen helységeknek fontos kereskedelmi és forgalmi gócpontokká való rohamos alakulására, Bukarest mesés fejlődésére, Galac, Brailla, Konstánca nagy hajóforgalmára. Szóval a falusi székely és csángó nép tájékozva van Románia viszonyairól, bámulja 20 év alatt elért fejlődését és élénken érdeklődik most is az ott történet dolgok iránt.

A szegény falusi népnek ez a tudása azonban semmiképp sem hasznos nekünk. Az ismeretek közlésében való versengés rossz szolgálatot tesz, mert a hallottak után több és több szegény emberben támad vágy a Romániába való kimenetelre. A szegény nép természetesen, nem okul a tanulságokon, mindabból amit odaát lát és hall idehaza semmit sem értékesít. Nem is képes, mert sem intelligenciája, sem arra való módja nincs, hogy hasznos terveket idehaza megvalósítson. Látja és tudja ugyan, hogy közvetlen a szomszédságban, a Kárpátok tuloldali völgyeiben mádiárta tájakon sok millióknak befektetésével mintegy varázsütésre kultura keletkezett, gyár-ésoportok, bányák, pazar fényű nyaralók és fürdők nyíltak s viszont azt is látja, hogy a felénk eső oldalon százados alkotások tengődnek, pusztulnak, de hát a szegény sorsüldözött nép minden nem gondolkozik, mindezt természetesnek találja.

A tanult elem, a nép vezetői előtt Románia

ismeretlen világ. Diplomás emberek egész életük lelélik Romániával határos székely községekben, anélkül, hogy figyelmüket megragadná az ott történő dolgok. Jártak közülök elegendő Bécsben, Berlinben s talán Párisig is elmentek, de Bukarestet, Plojestet, Galacot még nem ismerik.

A román intelligencia bezzég sokat tud ró-lunk. Olykor előbb értesül terveinkről, mint a magyar társadalom. Ismeri erőnket és minden gyengeségünket. Közvetlen szomszédságunkban fölépítették fürdőiket, nyaralóikat s nálunk a csángók fürdőjét, Zajzont, melyet egykor nyaránként gazdag román bojárok leptek el, be kellett szüntetni s ez a verseny fenyegeti egész vonalon az összes székely fürdőket. Bükszádon megszűnik a székely üveggyár s Azugában a mi szegénységünk dokumentálására nagyszabású üveggyár lép üzembe. Nálunk néha napján beszélnek petroleum után való kutatásról s a kampinai petroleum Európa piacain tért foglal. A parajdi sóbányának üzemét sehogy sem sikerül egész évre kiterjeszteni s a román só óriási versenyt csinál Európában az erdélyi sónak. Nálunk a székely csak a lábáról vágja le az erdő fáját, a gép fel-fürészeli s felgyártmányokká Galacon dolgozzák fel. Nálunk a tisztviselők országosan szövetkeznek a fizetésemelés érdekében s ugyanakkor Romániában, kezdve az uralkodón, a minisztereken, tábornokokon, minden tisztviselő és katona 20 százalékos enged fizetéséből, hogy az állam átküzdhesse a nehéz gazdasági esztendőket.

Nagy nemzeti öntudat mellett tanuskodik mindez. Románia nagyobb ipari és kulturális fellendülése mindössze busz éves. Azóta tart, a mióta a Székelyföld gazdasági hanyatlása elkezdődött. A határszélre tolták minden szebb alkotásukat s kétségtelen, hogy számítás vezette ebben is. Az idegen utas, ha először lép román földre, mindjárt hatalmas kulturával találkozik. Predeáltól kezdve, a Bucsecs regényes tövében ugyszólván összefolytak hosszú ut mentén a pazar kiállítás nyaralók s az öblös kéményű, 4-5 emeletes nyaralók. Ez a látvány Azugán, Bustenin, Sinaian át egész Kimpináig jó benyomást tesz az utasra. Persze a mi oldalunkon annál szembeütőbb a kihaltság és szegénység. Pedig ezen az utvonalon a Peles kastélyig nyaránként sok idegen nagyság megfordul: fejedelmek, diplomata és hadvezérek.

Nem szándékom e tanulságok taglalásába mélyedni. Csak a székely intelligencia érdeklődését kívántam felhívni. Tanulmányoznia kellene Románia viszonyait és foglalkoznia kellene törekvéseivel. Ne csak napszamosok és cselédek le-

gyenek otthonosak Romániában, mert ez politikailag és erkölcsileg káros a mi nemzetünkre, hanem ismerje meg egyszer a művelt székelység is. Kössön ismeretséget a szomszéd román társadalommal, így sok félreértés is elsimulna s a mi részünkön céltudatosabb lenne a mentés mánkája.

Tanítói egyenruha.

Ha nem Wlassics volna a miniszterünk, bátran hagyhatnók az efféle eszméket a tollunkban. De most Wlassics a miniszterünk, az a Wlassics, aki a miniszteri méltóságával összeegyeztethetőnek tartja még az olyan kérdések figyelembe-vételét is, mit más miniszterek méltóztatnának meg sem érteni, sőt maga jár elől eredeti, új eszmék felvetésében, úgy, hogy ebben őt, senki felül nem mulja. Felvetem a tanítói egyenruha eszméjét, ezt a kis eszmécskét én is.

Ez ugyan a neveléstudományt egy lépéssel sem viszi előbbre, a magyar nemzeti állam kiépítésébe nem foly be, mint döntő, hanem hasznára lesz azoknak, kik azért harcolnak. S ez is valami.

Tudom, hogy akik a világot olyan szerepre tartják hivatottnak, mint amilyen szerepe van az ecetbe elzárt uborkának, vagyis, akik a szabad levegőt s az abban fejledező embereket szeretnék elsózni egy nagy üvegbe, azt mondják, hogy nincsen erre szükség, mivelhogy az cífralkodás.

Pedig hát éppen az egyszerűség kívánalma az első érv, mit felhozhatok a tanítói egyenruha mellett.

Látjuk magunk körül, mi nagyban járja manapság a cífraság, milyen sokat kíván a társadalom öltözet tekintetében is. Én csak meg-igjedek, mikor egy-egy fiatal tanítót látok, hogy mi mindent szedett magára a szegény, ártatlan lélek. Milyen igazán kiöltözött, akár egy fiatal Podmaniczky báró. Ilyenkor úgy szégyellem magam. Nem tudom az ő cífrasága miatt-e, vagy az én kopottságom miatt, de szégyellem magam. Most karácsonykor is Budapesten bementem a Magyar Tanítók Kaszinójába. Ott volt vagy hat példány a fővárosi tanítókból s még attól is távol tartották magukat, hogy bemutatnassam magam, hozzájuk képest annyira munkanélkülinek látszóttam. Mert bizony még a nyakkendőjük is — művészkézrel, kínai selyemből összehajtogatva s aranyszáru, drága köves fejű tüvel lekapcsolva — több értékű lehetett, mint nekem az egész öltö-

Az új boltos.

— A Magyarság eredeti tárcája. —

Irtá: Földes Géza.

Judáki Antal boltos ur, a hogy az utolsó fanyelű biciskáját is eladta, másnap meghalt. Elment oda, ahol a feleségét, egykori hűséges élete életét újra feltalálja s a félbehagyott családi életet elől kezdhetik megégyezni, még pedig a papok biztatásai szerint sokkal több örömmel és nagyobb boldogságban.

Örökét pedig itt ez árnyékvilágban még azon a héten elfoglalta Bundás Péter uram. Sorbán Mózes, a híres fejfékésítő ács az új boltos rendeletére egy fél szál deszkát simára gyalult, befestette feketére s ragyogó tiszta fehér betűkkel rápingálta:

BUNDÁS PÉTER

vegyeskereskedése

Bundás Péter berendezte a boltját. Szépen kirakta a polcokra egyik felől a selmeci pipa csomagokat, melléje a veres és sárga nyelvű fabicskákat, tovább a temérdek gyujtószállát. Egy egész falat foglalt el a cífracédulás rozsolis palack. A pipás falal szemben látszott a sok szép tarka-kendő, parkét, a gyolcs és vászon. Az ajtó megé állagatta a rudvasakat, az ajtón lógott a szijostor s ha a szél meglebbent, a kiakasztott ásó, kapa, kasza összepengett s édes zene gyanánt hallszott be a boltba.

A boltos ur megállott a bolt közepén és gyönyörködött a szép boltban. A pipák tarka serege, a piros, zöld és sárga folyadékkal telt üvegek

tömege, a tarka-barka kendő-halom elbűvölte az új boltost s csak azt sajnálta, mért nem látszik az is, a mit a fiókok rejtegetnek. A sok kása, liszt, só, dohány, mandula, szentjánoskenyér s a jó Isten tudja csak, hogy még mi mindenféle. A poleok tetején szép sorban a süvegcsukrok a fekete papírban olyan komolyan állottak, mintha szánakoztak volna gazdájukon, hogy még észre sem vette őket.

A járó-kelő emberek bejöttek az utcáról s mindenkit meglepett az új bolt. Híre is ment hamar a faluban, Bundás Péter dörzsölgette kezét s melegen ajánlotta mindenkinek áruit. Igért olcsó portékát, pontos szolgálatot. A szolgálóknak tarka kendő ajándékozott, a gyermekek cukorsüteményt kaptak s egy hét sem telt bele, az ajtókilincs megfényesedett a sok vevő kezétől.

Estefelé a férfiak idegyűltek beszélgetni s hogy még többen jöjjenek, a boltos ur bort is kezdett árulni. A szomszéd szobába betett két kecskelábu asztalt, néhány széket s kész volt a koresma.

Ettől kezdve ez volt a falu kaszinója, még új-ságot is járatott Péter ur s így csoda-e, ha Bodoky András és Kenéz Ferkó ifju urak is itt tanýáztak nap-nap után. Falun sokszor van esős idő, ilyenkor az emberek unatkoznak. Az unalmat pedig el kell üzni még falun is. Örökké inni sem lehet, a beszédből is kifogy az ember s ilyenkor milyen kedves mentő eszköz a kártya.

A Bundás Péter boltjában kezdetben csak orronverést játszottak a vendégek, de amikor Bodoky és Kenéz törzsvendégekké szegődtek, a ferbli járta mindennap. A gyengébb pénzű emberek rendre elfogytak, de ez a kettő kitartott. Kettesben játszottak s a boltos ur egyedül kibicelt hol egyiknek, hol másiknak. Gazdag legény volt mindkettő, nem sirt egyik után se senki,

feleség sem kergette haza őket, tehát élhettek passziójuknak nyugodtan.

Éltek is elég jól a szabadsággal. Este kezdték a kártyát s reggel végeztek. Pénzzel fogtak hozzá s pénz nélkül hagyták félbe, mert hát a melyik szerencsés volt, hamar elnyerte a másik pénzét, pufru pedig soha sem játszottak. A szerencsétlen fél azonban jó bankárra talált a boltosban. Ez készen állott mindig a pénzzel. Persze, mihelyt nyert az adós, tüstént visszafizette.

Igy fogyott el a buza ára, így uszott el a jármos ökör, így a hámos kanca s a vége? Évről-évre apadt a jövedelem, fogyott a birtok.

Egyszer aztán a hűséges kibic is azt mondta: — Sajnálom, nincsen pénzem.

A megpénzellenített pajtás kérdő tekintetet vetett a boltosra, a boltos vállat vont. A gavalér pedig csendesesen kérdezte:

— Hát már Bodoky Andrásnak nincs hitele?

— Dehogy nincs, dehogynincs! Tessék akármit vásárolni, hisz az egész boltomat is oda-adnám.

Ez egy kis bizalmat és reményt adott a vendégnek. S csak úgy megszokásból tekintett végig a boltban. A tekintete a komor cukorsüvegeken akadt meg. Tizenöt állott éppen egy sorban. Arca felderült s azt kérdezte:

— Azt a sor cukrot is ideadná?

— Nagyon szivesen.

— No Ferkó, játszunk hát cukorral!

Bundás ur elkezdte rendre leszedégetni a cukrot és szép sorba odarakta Bodoky mellé.

— Itt van kérem alásan, minden süveg öt pengő.

— Nagyszerű! — Ferkó, egy süveg a vízi.

— Niksz vízi! — s ezzel Ferkó betett öt forintot.

— Itt a vízi! — Ez a besser! — Blind vízi! —

zetem. De én nem haragudtam rájuk, hanem sajnáltam szegényeket, hogy mondom magamban: Én Istenem, hogy kapaszkodnak, hogy erőlködnek szegények, hogy fentarhassák magukat az általános fényűzés nivóján. Mert tudom, hogy ez csak keserves kapaszkodás, tudom, hogy a miatt a zsevrő cipő miatt, minék gavallér sarka vagyon, sokszor ebédelték hatra szafaládét, ketőre kenyeret.

De így erőlködnek a vidékiek is, hogy valahogyan emeljék a tanítói tekintélyt. Mert bizony csak ezért teszik.

S mégis mindhiába. Mert a világ igen nagyon kapaszkodik fel. A miénk nincsen azzal arányban.

A mi kopottságunk szebb számban fejezhető ki, mint a cifrákodásunk. Vagyis rémitően nagyobb többségben vagyunk mi kopottak, mint ők cifrák.

S aztán ha azt vesszük, hogy nem ruha teszi az embert, oh, istenem, de naiv vigasztalás az is az Urnak 1902 ik esztendejében! Mert ide-oda bölcsesség, de még a hivatalos állam is ruhának fokozata szerint különbözteti meg a tábornokját, ezredesét, századosát, hadnagyát, továbbá a csendőreit, rendőreit, pénzügyőreit, állatorvosait stb. És az egyházak is, kiknek pedig bölcsességük meglehetősen vagyon, azok is a pápa fehér selyem reverendájától le a koldulóbarát dohány-szin csuhájáig ezer meg ezer változatban juttatják érvényre az elvet, hogy nem ruha teszi az embert.

No és, hogyha az állam többi alkalmazottjai egyenruhában járnak, mért ne járhatnánk mi is, tanítók? S ha az egyszerű Krisztusnak a szolgálói ezer színben pompáznak a krisztusi egyenlőség alapján, mért ne járhatnának a Wlassics apostolai is egyszínű ruhában?

Ott aztán a cifraság, ha már az emberi gyarlóságot, a hiúságot is ki kell elégiteni, legalább az érdem szerint fokozódik.

De higgyék meg, nem óhajtja az ember a cifraságot akkor, ha egy tiszteletet adó kabátot, vagy köpenyt vehet magára.

Mert csak addig hű az ember, míg magánál hiúbbat lát. De ha az le van szerelve, ő is már akkor megelégszik az egyszerű kabáttal, köpenyvel.

S mekkora gondtól szabadulna meg a tanítóság s egyuttal mennyire emelné ez a külsőség a köznép előtt is — az ő hivatalbéli voltának kifejezése — a tekintélyét! Mert a legegyszerűbb kabát, a legegyszerűbb reverendán rajta van és körülötte lebeg az állam és egyház iránti tisztelet, mint illuzió.

Mekkora gondtól szabadulna meg a tanítóság! Mert olesó lenne az egyenruha, tartós lenne s nélkülözhetné a hozzávaló haszontalan cifraságokat, mik divatosságuknál fogva méregdrágák szoktak lenni.

De ki tudná így hirtelenében összeszedni mindazon érveket, mik oly kívánatosak és szükségessé teszik a tanítói egyenruha behozatalát!

Nem lehet, nem lehet.

Vannak dolgok, miknek az érvei készen vannak magában a dolog természetében.

Ismét vannak dolgok, mik ha eszünkbe jutnak, csodálkozunk, hogy mért nem volt eddig erről szó?

Ilyen a tanítók egyenruhájának a dolga is.

Miért nem járnak a tanítók egyenruhában?

De miért?

Nem tudom. S hogy miért ne járhatnának, azt se tudom. Ha valaki tudja, mondja meg. Ha pedig mindenki úgy találja, hogy járhatnának, mondja el mindenki úgy, ahogy lehet s ott, ahol lehet. Mondja el, írja meg, hogyan tarja célszerűnek az eszme megvalósítását megkezdeni.

Hanem mindenekelőtt mit szól Wlassics miniszterünk, kinek a szive új eszméknek gazdag tárháza s lelke új eszméknek ápoló napja? amit ő szól, az csak olyan, sem jobb, sem rosszabb, mint a mi legszebb lelki, szívbéli, néma imádságainknak megtestesült szava, mely az ő ajakán veszen élő testet. Aszerint lehet indulnunk.

Ha a tanítói egyenruha viseléséből a tanítóknak csak hajszálnyit haszna van, biztosak lehetünk, hogy miniszterünk pártolja.

S hogyha keresztyül akarja vinni, biztosak lehetünk, hogy olyan egyenruha még nem készült, amilyent ő készített, mert ott is érvényesíteni fogja a magyarságért rajongó lelkének vágyait, hogy abban a ruhában is kifejezve legyen a nemzeti jelleg, mint ahogyan kifejezti ő ezt még az iskolaépületek architektúrájában is; ott is érvényesíteni fogja azt a finom érzékét, melylyel a művészetek iránt bír s összeegyezteti a magyarságot az újszerűséggel; ott is érvényre jut az ő gyakorlati érzéke.

Egyszóval biztosak lehetünk, hogy pályázatot hirdet a festőművészek közt a ruharajz elkészítésére. S mekkora öröm lesz az ő lelkének, ha ismét beleviheti a nemzeti jelleget és a művészet értékét egy olyan dologba, minék Wlassics-ruha lenne a neve!

Hát mondom, szóljanak hozzá a tanítók!

Balás Béla.

Hol kezdjük?

Hogy hol kezdjük a Székelyföld felhalmozódó anyagi és erkölcsi bajainak gyógyítását? E kérdésre mindenki, aki ezelőtt 30 évvel végigjárta a székely falukat s látta, hogy a székely önmaga által készített szerszámaival, gazdasági eszközeivel, saját házában szőtte ruhában, fehérneműben járva, önmaga termelte terményekből, — nevelte apróbb állatok husából táplálkozva — mily rendszeresen, célszerűen gazdaskodik; aki látta a rendet, a tisztaságot a házban, a ház körül, az udvaron, a kisméretű gazdasági, vagy gyümölcsös-kertben, a békeséget a családban: az könnyen megfelelehet.

Igaz, azóta nagyot haladott a világ; de ha éppen a haladásban érvényesülő ismereteket, egy a gazdasági, mint ipari téren rendszeres vezetéssel a székely nép is elsajátítja; a tudás világánál, a humanizmus fegyvereivel rásegítjük arra, hogy kisgazdaságát, iparát, gazdasági egyesületek, terményértékesítő, ipari és hitelszövetkezetek létesítésével és támogatásával eddiginél jobban ki tudja használni; ha a falukon *békkeltető bizottságok, mértékletességi egyesületek* segítkeznek a nép szenvedélyeinek megfékezésében, megint csak visszaáll a régi rend. Ha majd eljön az idő, hogy az egyház nemcsak a katetrában lesz egyház, hanem a néphez leszállva, ott is magasztos feladatát teljesíti, a nép munkássági, takarékosági érzékének felkeltésében keres a hitéletnek és talál is igazi talajt, akkor a mai elvadult erkölcsök is megszeliülnek.

Ha majd elérjük azt, hogy az iskola nem beüt tanít, megint csak a néphez leszállva, a gyakorlati életnek nevel; elérjük, hogy az iskola udvarán dudva helyett gazdasági fák, virágok diszelenek s az iskolakertet nem libalegelőnek, vagy pityóka termelésére használjuk, mint most éppen 90 esetben, hanem faiskola, rendes méhészetek beállítására ezen és más mellékgazdasági ágak és kéziügyességi foglalkozások ismereteinek terjesztésére a nép iskolája foly be: igen, akkor az iskolából, nem mint most a félhomály, hanem a világosság és melegség fog szétterjedni.

Ha majd a közigazgatást nemcsak arról fogja a nép ismerni, hogy az neki szigorú büntető bírója s nem egyszer nyomorúságára nyomort halmoz, hanem arról, hogy igazgat is, létesíti, ha nincs, támogatja, ha van, az olyan intézményeket, melyek az ő boldogulását eszközlik: igen, akkor a Székelyföldön is megváltozik a helyzet, a nép boldogulásához természetesen talajra talál.

Hogy ez azonban így legyen, nem volna sza-

HIUSÁG.

Regény.

Irta: Gaal Mózes.

— Sokszor éreztem, mama! . . . Egy nyomorult kalap miatt gyakran sirnom kellett . . .

— O édesem, . . . Vigasztalódjál, veled sirtam én is, de te azt nem tudtad . . . Mondd, gyermekem, lehettem-e én boldog? Nem látod-e most be, hogy mekkora csalódás ért engem az életben, mikor sorsomat — de nem, csacsogó vagyok . . . Ideje, hogy teázzunk. Nyomd meg kérlek a csengő gombját!

Finom majolika teás készletet hozott be a tizenkét forintos szobaleány. A kis kerek asztalt terítette meg s az és leánya anya teáztak. Csodálatosan finom tüneményes teasütemények voltak az ezüst sütemény-tartóban s a mama arany szópókajú cigarettára gyújtott . . . Kinálta Olgát is.

— Próbáld meg, angyalkám, . . . nem erős —

— De megköhögtem . . .

— Amig megszokod . . . Igen kellemes ize van. A méltóságos ur is ilyent szív . . . Ugy-e finom lelkű ember!

— Nyájas és leereszkedő —

— Kérlek, . . . kérlek, ez utóbbira nincs szükség. Ne feledkezzél meg arról, édeském, hogy nagymamád — az anyai részen való — igazi Repcei bárónő volt! . . . Igen is, ezt érezned kell. Ma minden meggazdagodott nyárspolgár nemesi címre vágyódik — illik, hogy a vérbeliék —

Erős csengetés hallatszott.

— Vajjon ki jöhet?

A szobaleány bejelentette a méltóságos urat! Sovány ur volt a méltóságos. Öszülő a haja,

Vágás két süveg! — Adna, mi van érte? — hangzott a játéokban.

— Háromszor — mondta az egyik.

— Négyyszer! — vágta rá Ferkó . . .

Reggelre kelve, a pénz is, a cukor is mind a Ferkóé volt. Bodokynak nem maradt egy pohár pálinkára valója sem, mehetek haza. Az ajtóból azután visszakiáltotta:

— Este elől kezdjük, pajtás!

Kenéz Ferkó elébb az ügyét rendezte:

— Bundás ur, ezt a cukrot vegye vissza.

— Nincsen pénzem s aztán éppen ma rendeltem még két mázsát.

— Már pedig én haza nem viszem. No, mit ad érte?

— Hát tetszik tudni, hogy éppen segítek az urfín, hát süvegenként két frtért megveszem. Pedig Isten látja lelkem, szükségem nincs rá.

Kenéz Ferkó hamar számot vetett. Neki egy fillérbe sem állott, hisz ő nyerte ezt mind, tehát akármit kap érte, az mind nyereség.

— Bánja a kő, ide hát a pénzzel!

Bundás ur vette a bugyellárist és mint ahogy a nagylelkű emberek szoktak, fizetett. A süvegeket szépen visszarakta a helyükre s így várta az estét. Este a pajtások újra összekerültek, Bodoky pénzt szerzett, hogy Kenéz megtanítsa. A pénz ma hozzá került, a cukrot pedig Kenéz vette meg hitelbe s reggel Bodoky adta el harmadáron. Ezalatt otthon az istálló kiürült, a gabonás meg se telt, mert a szórást egyenesen Bundáshoz vitték s a könyvben a tartozás egyre szaporodott. De a tizenöt süveg cukor szép sorba minden nap ott állott a polc tetején.

Egyszer aztán Bundás azt mondta:

— Amig az urfiak nem fizetnek, többet nem hitelezek. És ez a rideg beszéd félbeszakította a kártyázást. Az urfiak megpróbálták itt is, ott is

kölcsönpénzhez jutni, de senki sem nyitotta ki a bugyellárist. Bundás ur pedig már a pert is emlegette, de az urfiak fizetni nem tudtak.

Erkezett az idézés, jöttek a foglalók s követte ezt a licitáció. Bundás ur volt a hitelező s az ő követelése olyan nagyra rugott, hogy a két birtok még elég sem volt. A két urfi pedig kezébe vehette a vándorbotot és mehetett. El is mentek.

A faluban ez a különös birtokszerzés már szóbeszéd tárgya volt s bizony Bundás urról nem beszéltek valami nagy tisztelettel, de hát ezt ő nem bánta. Hanem azért ő is megkapta a magáét.

Egy vasárnap reggel benyit a boltba Miklós János uram. Ez a szókimondó ember egyenes uton kezdte:

— Hol van az a csoda cukor, amelyikért két birtokot adnak s mégis meg van mind egy szálig?

S amint megpillantja, tréfásan hozzá koppant a botjával az első süveghez.

«Loty!» — hangzik felülről s behorpad a süveg. János uram a másikat is oldalba üti, a harmadik, negyedik, a tizenötödik mind behorpad.

— Enyje a herkópatérét! Hát ebből hova lett a cukor?

Bundás Péter irult-pirult, de szó nem jött a torkára, Miklós János uram pedig majd elnyult a nevetéstől.

Egyéb azonban semmi sem történt.

A faluban beszéltek egy ideig róla, de azért a Bundás tisztességén csorba nem esett, mert hát a gazdag ember becsületes ember.

S aztán egy érdemét a plébános is tudta, hogy miatta zsidó be nem tehetné lábát a faluba, mert hát a Bundás ur esze tuljárt valamennyi.

Ennél több érdemét azonban az édes anyja sem ismerte.

bad sokáig késlekedni, hanem kellő tervszerűséggel azonnal akcióra kellene lépni. E szempontból az eljárások menete a következő lehetne:

1. Egy vagy több kormánybiztos kiküldése a Székelyföld erkölcsi, legfőképp anyagi bajai megállapítására. E kormánybiztosok, vagy más arra alkalmas közegek tanulmányoznák azt is, hogy itt egyes községekben mely gazdasági, mellékgazdasági ágak, ipari, háziipari foglalkozások kifejtéséhez vannak együtt a szükséges feltételek. E tanulmányok eredményeképp megkésztendő volna a Székelyföld *közgazdasági térképe*, melyből nem csak az illetékes közegek, de maga a nép is megtudná, hogy eme tervszerű akció keretében minő irányban fejtsse ki munkásságát. (Hol esik a len-, a gyümölcstermelésre, állattenyésztésre stb. a főfigyelem.)

2. A székelyföldi népiskolák tanítási és nevelési rendszerén annyiban vélnék módosítást eszközölni, hogy azok minden községben a létező helyi, talaji, gazdasági viszonyokkal számolva oda törekedjenek, hogy tanítványaikat úgy tanítsák, úgy neveljék, hogy azok, mint leendő nép, tudják a kezök ügyében álló létfeltételeiket biztosítani, hivatott tényezőket ésszerűen kihasználni.

Minden népiskolában a fiú-kézimunkaoktatás kivétel nélkül s azon mezőgazdasági ágak tanítása, melyek az illető községben a Székelyföld közgazdasági fejlesztési tervszere nyomán felvett, rendszeresen bevezetendő s a tanítás eredménye időről-időre szigorúan felülvizsgálandó.

3. Minden megyében gazdasági kamara, minden járáskörben *Gazdasági Egyesület, Terményértékesítő szövetkezet*, minden községben azok fiókjai, körői és hitelszövetkezetek a legmesszebb menő kedvezmények nyújtásával sürgősen létesítendőek. Ezek szervezésében és támogatásában erkölcsi testületek s maga a kormány is segítkeznék.

Minden székelyföldi városban az ipartestületi intézmény s ezzel kapcsolatban egyes iparágak fejlesztése, versenyképessége biztosítása céljából ipari szövetkezetek létesítendőek, az iparosok elméleti és gyakorlati képzésére több figyelem fordítandó.

4. A felnőttek oktatására, a nép vezetésére, annak megélhetése elősegítésére minden községben a vezetésre hivatott tényezők, szigorú felelősség terhe mellett utasítandók.

5. A teljesen eladósodott székelyközségek állami felügyelet mellett gondnokság alá helyezendőek, egyeseknek adósságai összevonásával 15

évre szóló amortizációs kölcsönök nyújtandók. Ha a nép megterhelhetése egyes községekben akkora volna, hogy az, azzal a mindennapi nélkülözések árán sem tud megbirkózni, akkor az ilyen községeknek egy időre az állami adók beszüntetésével is segítségére kell mennünk. Ilyen helyeken úgy a nép életelvéi, mint az ott működő egyesületek, szövetkezetek, működési eljárása és eredménye az állam által is ellenőrzendő.

6. A *mérsékletességi egyesületek* országos szervezése, az elégtelen, civakodó nép között a *békköltet-bizottságok* szigorú ellenőrzéssel való felállítása és működésbe való felállítása és működésbe való hozatala megkísérlendő.

7. Hol az anyagi és erkölcsi bajoknak kuforrása a nép előjáróiban van, azok ellen a vizsgálat elrendelendő s azok a vizsgálat eredményéhez képest büntetendők; ha a baja népkönnnyelműségében, az eddigi vezetés hiánya eredményében volna s az illető népet az előbb említett eljárásokkal sem lehetne helyes életelvekhez stb. szoktatni, ily községekben helye van az államrészéről gyakorolható presszióknak is.

Még többet is mondhatnék, de legyen elég ennyi. A fő, hogy *kezdjük meg a munkát.*

Kiss Jenő.

A tanítók továbbképzése.

Külföldön már mindenütt van tanítói továbbképző tanfolyam, nálunk 1900-ban megkísérleték Baján — s aztán elült a mozgalom, mintha valami hiba esett volna a kréta körül. Nem álltom bizonyosan, de erős a gyanum, hogy itt is, mint minden hasznos ujtásnál a kréta körül forog... az egész tovább fejlesztés.

Pedig hiábavaló késedelem, mert pénz nélkül semmi sem létesíthető manapság. Eddig is csak a tanítóságban volt meg a lelkesedés — kenyér és víz mellett — s erre számíthat a kormány továbbra is, míg a száraz kenyér táplálni győzi az amugy is elesigázott szervezetet. Azután pedig majd csak lesz valamiképp, hanem így... hát másképp.

De nézzük a tanítói továbbképző tanfolyamokat! Hogy szükség van rájuk, ezt bebizonyította Wlassics miniszter ur azzal, hogy 1900. évi februárban kiadott 29836. számú rendeletével Baján az áll. tanítóképző-intézetben szervezte az első továbbképző tanfolyamot.

Hogy talán nem felelt meg a hozzá fűzött várakozásnak. Meglehet! No de ennek sem a tanítók voltak az okai! Különben csakis lényegtelen

és inkább formai hibái voltak a tanfolyamnak, melyeken kevés jóakarattal és a leszűrdött tapasztalat alapján könnyű lett volna segíteni.

A tanfolyamot fokozatosan általánossá tenni, illetve tovább fejleszteni azonban — úgy gondolom — a jó ügy érdekében, kötelessége lett volna közoktatásügyi kormányának.

E helyett ugyan mi történt 1901 nyarán?

Továbbképző tanfolyamot szervezett a miniszter Budapesten a gimnáziumi tanárok; ugyan- csak Budapesten a képezdei tanárok számára és Kassán a kereskedelmi iskolai tanárok részére — míg a népiskolai tanítók továbbképző tanfolyama egyszerűen megszűnt. Miért?! Ezt igazán alig tudná valaki megfejteni — hacsak nem ilyen formán: «Kísérletezni kellett az egész vonalon, hogy lássuk, melyikből lehet az ország közönségének legtöbb haszna». Ugyan-ugyan! Ne kísérletezzünk örökké, hanem maradjunk az első kísérletnél és tökéletesítsük azt kellő tudással, mert bizony abból lehet legtöbb haszna a «föld népének».

Igen, «a föld népéért» tegyünk meg annyit, amennyit csak tehetünk, mert mint B. E. írja egy vezércikkében: «amely pillanatban a szalmakunyhók összedülnek, abban a pillanatban a fényes paloták is leomlanak».

Igaz, őszinte és bátor kijelentés ez; magában foglalja a humanizmus politikáját.

De ha ez így van, első kötelességünk emelni társadalmilag és anyagilag, annak a lelkes tábornak a pozícióját, amelyre az «Istenadta nép» jövő boldogulása bizva van.

Tagadhatatlan, hogy Wlassics Gyula közoktatási miniszter is ilyen politikát folytat, ékesszólón hirdeti ezt a *kétezer gazdasági ismétlőiskola*. Ha ezen a csapáson halad a népiskola fejlesztése, erős a reményem, hogy a tanítói továbbképző tanfolyamok is meghonosodnak és «a miniszter bizalma a néptanítói kar buzgó, lelkes működésében ezen a téren is fényes beigazolást talál»; Wlassics miniszter nevéhez oly maradó és örökbecsű alkotás fűződik majd, mely előtt kalapot emel a művelt nyugat és melyért hálás lesz örökre a magyar tanítóság.

Van nálunk 1896 óta egy a hebegők és dadogók oktatására képesítő tanfolyam, ez elég drága és talán az összes eddig rendezett tanfolyamok közül a legkevesebb gyakorlati haszonnal járt, mert dacára, hogy az elmúlt öt év alatt körülbelül 150 tanár és tanító nyert azon oklevelet és dacára annak, hogy a miniszter e tárgyban már több ízben is adott ki különböző ígéretekkel rendelés, széles e hazában, tudomásom szerint, alig

gondosan ápolat a bajusza, kételéké keféit a szakállá. Aranykeretes pápaszemet hordott, melyről vékony alumínium-lánc lógott le s a mellény legfelsőbb gombjához volt megerősítve. Nagy sasorra és finoman metszett ajkai voltak, melyek előkelően tudtak egy-egy finom ételnek élvezése közben csettenteni, de nagyon diszkrétül s a szemei csillogtak. A méltóságosnak minden szava és mozdulata elárulta, hogy urnak született. Az iskolából nem sok tudománnyal eresztették el, de a másik iskola kicsiszolta, megtanította arra, hogyan lehet megélni.

— Igazán megörvendeztet, kedves méltóságos! — fogadta a háziasszony — aproposra jött, kegyedről beszéltünk, ugy-e, Olgicám?

— Ah! ... Ah! ... Hízogó reám ... mondhatom, hízogó!

— Parancsol egy csésze teát? Ide méltóztassék! Kérlek, édesem, a divánvánkost is tedd oda, a mi kedves méltóságosunk megszokta a kényelmet! ...

— Nagyon csinos a szalon! ... Semmi fölösleges, ez az izlés. Hígyjék el, édesem, reám igen bántólag hat a meggazdagodott polgárok túltömött szalonja! ... Valóban neveltség a sok csecsebecse, japáni legyező, hát még a Makart-csokor ... a tömérdek fénykép, az olcsó olajfestmények ... a ... a ... Szó sincs róla, itt minden nyemre való ...

— Nemde, öt darab cukrot?

— Igaz ... annyit szoktam ... Nemde, édes Olga, a jó mama védőszárnyai alatt egészen más — azaz, hogy ez az igazi élet. Oh, az anyai szeretet! ...

— Igen boldog vagyok!

A méltóságosnak izlett a tea, a sütemény s meg volt hatva, mikor ugyanolyan cigarettát szívhatott, mint aminőhöz hozzá szokott.

Olyan kedves volt, hogy a háziasszony vacsorára is ott tartotta.

— A régi jó ismeretség — magyarázta a méltóságos — és tapasztalatokban gazdag életéből tömérdek sokat mesélt el az arisztokratákról. Hogy vesztette el Pepi gróf egy éjszaka a csalamádái uradalmát, miként ruházta fel Aladár báró a ballet személyzetét; és sorra kerültek a Pisták, Gidák, Gidók, a különbség csak az volt, hogy egyik snájdig gyerek, a másik hóboros, a harmadik gavallér, a negyedik zseniális kölyök.

Olga mohó kíváncsisággal hallgatta. Micsoda új világ volt ez neki! Csupa kastély, vadászlak, uradalom, milliók; érdekes kalandok, merész stiklik; paripa, kártya, lovász, bál, hecc, pezsgő, konyak; családi titkok, pletyka ... Mindezt a méltóságos nem a regényekből olvasta ki. Ismerte az embereket, barátjai, rokonai voltak, együtt élt és mulatott velök.

A hamutartóban husz cigaretta-vég, rengeteg szürke hamu, a szalonban vastag lüst-gomolyag maradt hátra. Olgának az arca égett, mert a mama vacsorára burgundi vörösbort és pezsgőt hozatott. Két cigarettát is elszitt, hogy a mamájának örömet szerezzen vele.

Hallotta, amint a mamája megkérte a kedves méltóságost, hogy Parthi Dezső urnak a családi viszonyai felől ismeretsége nagy körében tudakozódjék.

— Attól tartok, — jegyzé meg a méltóságos — hogy nem lesz vérbeli. A név idegenszerűen hangzik ... Majd megtudok mindent ... Édesem, Olgicának méltó férjet kell szereznünk. Ennyi báj! ... Kérem, ez nem hízogó! ... Csak bízzák reám a dolgot!

— Ennyi gondoskodó szeretet vette körül új otthonában Varjas Olgát, a zug-ügyvédnek a

leányát, ki ezelőtt néhány héttel holmi 70 krajcáros kottát sem vehetett meg, mert a papa azt mondta, hogy előbb a házbér, azután a kotta ...

A méltóságos ur tíz órakor elbucszott. Kitűnően mulatott és — jól lakott. Ennél többet pedig ő méltósága a sorstól nem kívánt.

— Nos, anyácskám, — kérde a mama leányától — meg vagy-e a sorsoddal elégedve?

— A mama és leánya megcsókolták egymást ... Az anyai meg a gyermeki ajk is — cigarettafüstös volt.

VII.

Ki volt az a Parthi Dezső, akinek a családi viszonyait a méltóságosnak a vérbeliéknél ki kellett puhatolnia?

Tény, hogy a Kőfaragó-utcában lakott, gyönyörű utcai szobája volt, a bejelentő cédulájára ezt írta: «műgyetemi hallgató», minden hónapban száz-százötven forintos pénzes-utalványokat hozott címére a levélhordó.

Az is tény, hogy a szobája sok ruhát csinált neki s hogy nem kifőzőben ebédel, mint az egyetemi hallgatók szoktak, hanem egy nagyvendéglőben, hol mindenki az étlapból válogatja ki az ételeket s ahol 1 forint 50 krajcáron alul tisztességes uri ember nem szokott megebedelni.

Ezeket el kellett mondanunk, mert a méltóságos aligha mindezt megtudhatja az Ákosfalvyak vagy Recehátiak szalonjában.

Parthi Dezső tényleg műgyetemi hallgatónak iratkozott be ezelőtt négy eszendővel s a beiratkozást évről-évre meg is cselekedte. Ennél többre aztán nem is jutott ideje. Csinos fiu volt, a fővárosi élet forgataga elragadta. Nem azok közé a fiatal emberek közé tartozott, akik siet-

öt helyen sikerült a hebegők és dadogók oktatására tömegesebb tanítási tanfolyamot szervezni.

Ez a meglevő és működő öt tanfolyam körülbelül el is látja a jelentkező beszédgyógyítókat s éppen azért mutatnak reá e körülményre; gondolkozzanak a miniszteriumban felette, nem volna e célszerűbb azt a pénzt, amit a hebegők és dadogók oktatására képesítő tanfolyamra áldoznának, inkább a tanítói továbbképző tanfolyam összegéhez csatolni s így gyümölcsözőbben helyezni el.

Még egyet! Nem tudom, mit határoznak az e tárgyban üléselő bizottságok — tehát elébe nem is vághatók a megállapodásnak; de annyit ki kell jelentenem, hogy a tanítói továbbképző tanfolyam csak úgy lehet életképes, ha azt az összes tanítóképző-intézeti tantárgyak körére terjesztik ki és fősulyt helyeznek: a *methodikára*. Vajha szavaim visszhangra találjanak!

— s.

Lakodalmas szokások az Alföldön.

Irta: Vajda József.

A nép az élő krónika, szokásai pedig a krónika lapjai. Ezeket a lapokat lehet tanulmányozni, de teljesen megérteni, a lélekbe átültetni csak az tudja, aki maga is a nép közt nőtt föl, akinek a nép volt a tanítója. A krónika lapjai azonban — sajnos — már elrongyolódtak, többé-kevésbé elmosódottak, a civilizáció mindent megújítani akaró keze megtépte, úgy, hogy a könyv lapjai hihetetlenül ritkulnak. Pedig az a könyv, a nép maga a humor kifogyhatatlan forrása, a szilaj jókedv, a régi magyar virtus megszemélyesítője, régen elmúlt szép időknek végső lobbanása. Minden új, mintha nem is a magyar élne már ezen a földön! Szokás, erkölcs, viselet, nótá, mulatság egy sem a régi, nem az az igazi magyaros. Azaz hogy mégis! Elrejtett, a világtól eldugott kis falukban még most is divnak egyes szokások, melyek a régi világból valók, melyeket őseink teremtettek. Ilyenek a lakodalmas szokások, melyeket az «ujkori» városi ember talán hírből sem ismer, vagy ha hallott is róluk, de sohasem látta.

Elmondok egy párat.

A lakodalom a lányosháznál, a kiadóban kezdődik. Innen megy a násznép az esküvőre, a templomba. (Népünk a polgári esküvőt még most sem szereti.) Muzsikaszóval, kurjongatva, ugrálva és Rákóczy-korabeli mórdaályokat sütögetve kísérik az új párt a templomba, ahol már az egész falu népe várja őket. A vőlegény a nyoszolyólegények közt, a menyasszony pedig a nyoszolyólányok közt lépdél ünnepélyes nyugodtsággal, csak néha-néha rettenve föl egy rozsdás pisztoly rekedt durranásától. A templom előtt elhallgat a zene, megszűnnek a lövöldözések és a

nek magukat kitombolni s aztán hozzáfognak a kijózanulás nnapjaiban a komoly munkához, hanem azok közé a léha, tartalmatlan fiatal emberek közé, akik reabizzák magukat az élet hullámaira, a holnaptól nem látják a holnaputánt.

Egykori iskolatársa: Soós Demeter ismerte őt a legalaposabban, aki inkább megszokásból, mint barátságból látogatta. Mióta azonban Parthi Dezső a Varjas leánya körül forgolódott, Demeter haragudott reá, mert becsületes lelke föllázadt a léha játék miatt, mely Parthi Dezsőt egy kissé komolyabban foglalkoztatta, mint a többi hasonló fajta vállalkozások.

Az is érthető dolog, hogy Korompay Sarolta urhölgy érdeklődött Parthi ur családi dolgai iránt s az elegáns fiatal ember anyagi helyzete reánézve fölöttébb fontos dolog volt, mert neki szüksége volt arra, hogy leányának férjet szerezzen, még pedig aránylag rövid idő alatt. A véletlen szerencse és Olga hiusága módot adott neki arra, hogy leánya sorsát a kezébe vehesse és leánya sorsához volt kötve a maga sorsa is.

Azt az utat választotta, mely a legcélravezetőbbnek kinálkozott arra, hogy gazdag és előkelő férjet keressen Olgának. Az apja házában hiányzott minden alkalom erre nézve. Mit ér a szépség, ha szűk módban él, ha sem kellőképpen öltözködni nem tud, sem társaságba nem jár? Varjashoz szegény, ügyefogyott emberek járnak, ott a szép Olga egy-egy kishivatalnokkal, joggyakornokkal, ügyvédhajtással találkozhatik, akik harminc-negyven forintért naponta hat-nyolc óráig kőrmögletnek.

Minő sors várhatna az ő leányára egy ilyen férj oldalán, azt az egykori Varjasné a maga példájából tudhatta,

Legfőbb reménye a méltóságos volt, ez a

nyoszolyólányok a nap emlékére, — mint hajdan a római császárok érmeiket — almát, diót, cukrot és mézeskalácsot osztanak szét a nem hivatalos asszonyok és gyermekek közt. Majdnem hihetetlen, hogy ilyenkor a legnagyobb rend uralkodik a tömegben, semmiféle tolongás, kapkodás és lökdösés nem fordul elő. Ki-ki beéri azzal, amit kap. Mikor aztán az esküvőnek vége van, ép úgy, ahogy jöttek, megy vissza a násznép a kiadóra, csak hogy most már a menyasszonyt a vőlegény vezeti, a koszoruslegények és leányok pedig előttük haladnak párosával.

A menyasszonyos háznál rögtön megkezdődik a tánc.

Csak hogy legény legyen ám az a talpán, aki a menyasszonyt elsőnek föl meri kérni. Arra büntetés vár, szigorú büntetés, melyet semmi áron el nem engednek. A két násznagy ugyanis közre veszi a menyasszonyt s mikor a bátor legény táncra hívja föl, az egyik így szól:

— Derék legény vagy, édes öcsém. Ha a rendet is úgy vágod, mint amilyen bátran ide jöttél, akkor meg már nagyon derék legény vagy. Hanem mielőtt leányunkat táncba vinnéd, előbb vedd elő a bugyellárisodát és szépen olvass le ide az asztalra öt forintot menyasszonyi pénznek. A cigány tust huz az ítélethozatalra. A büntetés természetesen nem mindig egyforma, a násznagyok ismerik a legényt, tudják mennyi telik tőle. A módosabbak többet, a vékonypénzüek kevesebbet fizetnek. Csak hogy a megtaksált legény nem egyezik ám csak úgy szárazon az ítéletbe. Nagyot huz az előtte áhó pintes üvegből s torkát megköszörülve apellál. Alkuszik. Akadnak védői is, akik a mellett erősködnek, hogy elég lesz kevesebb is, mert jó táncos, sokat táncol. A másik párt meg amellet ránt kardot, hogy éppen azért fizessen annyit, mert sokat táncol. Végre hosszas lármá és alkudozás után megegyeznek és a legény megkapja a menyasszonyt. Ekkor összekötözik őket s a körülállók nagy mulatságára így táncolnak.

Hej, van akkor sunyi öröm, dévaj jókedv, mikor egy városi ficsur kerül hurokra, aki ezt a szokást nem is sejtí! Hogy megbüntetik, hogy mulatnak rajta! Egész lakodalom alatt el nem felejtik.

Délután a vőlegényes házhoz viszik a menyasszonyt. Itt a kapuban egy rocska víz várja a menyasszonyt, melyet feldönt és úgy megy be a szobába. Ennek a szokásnak is bizonyos római ize van, azoknál találunk ehhez hasonlót.

A vacsora alatt megkezdődik a beköszöntők végtelen sora. Ahány tál ételt hoz a vőfély, mindegyikhez egy verset mond tréfásan, zamatos magyarsággal, a legnagyobb csend közepette. A cigány minden vers után tust huz. A fölött az asztal fölött, amely mellett az új pár ül, egy olyan rengeteg kalács csüng, virágokkal és cifra pántlikákkal földiszítve, hogy 10—15 közönséges kalács is kitelnék belőle. Ezt csak másnap szeli föl az új asszony a legközelebbi rokonság körében, s csak ők ketten fogyasztják el. Ez a nagy kalács azt jelenti, hogy az új pár sohase lásson szűkséget.

finom, előkelő ur, kinek az összeköttetései megnyitják majd az utat a szerepléshez. Korompay Sarolta szintén ilyen családból származott s leányának nem kellett szégyenkeznie ősei miatt.

A tizezer forint örökség tehát éppen a legjobb időközben jött. Valójában kicsi pénz, de az ügyes ember kezében finom családok, mely hamarosan lépen ragaszthat egy szerelemre lobbant ifjut.

Mig az anyát ez a tiszteletré méltó szándék készítette gyors cselekvésre, az apa róttá tovább az élet robotját. A pianinót elvitte két vörös sipkás hordár, az ódon nagy tükröt azonban ott hagyták. A beszélő csontbillentyűk nem zavarták meg munkájában s mégis meg-megakadt olykor, szinte várta, hogy megszólaljon a százszor hallott nóták valamelyike. Üres volt a kis lakás. Rózáli csak két személyre terített s a kopasz Varjas nehezen nyelte le a falatokat.

Délben mindig azzal a kérdéssel állított be: — Nem volt itt?

Három hét telt el s mindig az a válasz fogadta: — Nem.

Rózáli sirt is, mert neki nagyon fájt az Olga szeretetlen közönye.

— Meglásd, öcsém, elfordítja a leány szívét tőled, tőlem is az az asszony! . . .

Ezen aztán úgy elragódott, úgy elévődött a szegény apa. Nem ringatta magát addig sem holmi hiu képzelődésben. Keresett mentséget a leány számára. Mint mindig, úgy most is magában kereste a hibát. Miért nem tudott jobban a szívéhez férközni? Eszébe jutott sok apró esemény az életből, mikor neki félre kellett volna az aktákat tennie, le kellett volna ülnie a leányka mellé, hogy játszdjék vele: nevéssen a bohóságain, főzzön az apró főzőedényekkel — és nem tette, pedig tehette volna . . . A leánynak

Este aztán megkezdődik a menyasszonytánc tüzes vérrel, bolondos jó kedvvel. Ez két részből áll. Egyik az u. n. *tüztánc*, a másik a szorosabb értelemben vett menyasszonytánc. A tüztánc abban áll, hogy a sátorban, de leginkább a házon kívül nagy tüzet raknak, mint a hogy szent Iván előestéjén szokták s a lobogó lángon keresztül ugrik az új pár, utánuk meg a többi párok és aztán újra vissza. Ezzel azt akarják kifejezni, hogy így fogják az élet tüzeit, a szenvedéseket, csapásokat, de az örömeiket is együtt, egymással átugrani. Egymásért és egymással nem lesz előttük akadály!

A tüztánc után hamarjában előkeritnek egy szitát s a két násznagy és a vőfély elé teszik az asztalra. A vőfély egy fakanalat vesz a kezébe és azzal megveri a szita oldalát, mire a cigány rákezdí, hogy:

Enyém a menyasszony, enyém a menyasszony,
Enyém a menyasszony, enyém a menyasszony.

Majd átcsap abba, hogy:

Ma menyasszony,
Holnap asszony,
Holnapután
Komámasszony!

És huzza fáradszaktalanul, hur és körömszakadásig. Ez alatt pedig a szita egyre telik. Aki a menyasszonnyal akar táncolni, — pedig mindenki akar — annak előbb egy kis pénzösszeget kell a szitába dobni, mire a vőfély kikáltja, hogy övé a menyasszony. Mikor aztán a két násznagy látja, hogy a szita eléggé megtelt veres pénzzel, sőt itt-ott fehér is látható és már a zsebek is kifogytak, meg a menyasszony is kifáradt, beszűnietik a táncot. A cigány leteszi vonóját s ne adj istent, hogy akármilyen kéresemre kezébe vegye. Most már csak annak huzza, aki fizet, míg a vőfély ismét rá nem parancsol, hogy: no most már világos reggelig ám!

És a magyar legény, meg a magyar leány éppen úgy nem fátad a táncban, mint a munkában, szívó az ő természetük, mint egy vén labancverő kurucé! Magasan jár már akkor a nap az égen, mikor a lakodalmas nép szétoszlik s a menyasszonyt a templomba viszik avatni.

KÉT DAL.

Sóhajtás.

Beteg a kis lányom,
Halavány virágom,
Kicsi bölcséjénél
Szomoruan állok
S bus panaszá tépi szívem
Szét az imádságot.

nem volt anyja . . . Miért volt akkor olyan könnyörtelen? . . . Azon az emlékezetes napon, mikor az asszony elhagyta őt a kapitány miatt . . .

A kopasz Varjasnak úgy összeszorult a szive.

Minden reá támadt, minden csak őt vádolta.

Az egyedülvalóság annyira gyámoltalanná tette.

Tulajdonképpen az volt ő teljes életében. Esze volt, szorgalma volt s nem vitte soha semmire az életben.

Napszámossá alacsonyodott le, mint ahogy napszamos volt addig is, míg a mások gyermekeit tanította s úgy végezte a középiskolákat, irodákban ölte napjait nyomorult forin-

tocskákért, mert a kenyér reá parancsolt. Nem járt bálókba, nem voltak előkelő ismeretségei,

nem számíthatott arra, hogy nagy és busásan jövedelmező perekkel, jogtanácsosi állással biz-

zák meg s midőn a szive először szólalt meg: akkor is a régi gyámoltalanság volt a baja. Vakon

ment neki a házasságnak. A néhány ezer forint, amit összekuporgatott, a világ szemében meg-

tiszszereződött s a fiatal feleség gondoskodott róla, hogy hamar vége legyen a pénznek, a boldogságnak és meglegedésnek . . .

Ott volt a kis leányka — vigasztalásul most már az sincs. Azért oly szomorú.

A kis irodába napról-napra kevesebben kopog-

tatnak be. Kevesebb folyamodványt ír az örökké

instanciázók számára, egy-két ütött-kopott püre

van, azok sem jövedelmeznek sokat. Néha egész

délután várja, hogy valaki bekopogtasson.

Soós Demeter egy ilyen meddő várakozással

kezdődő délután jött látogatóba:

— Zavarom urambátyámat? — kérdezte,

amint Varjast az íróasztalnál pillantotta meg.

— Bár zavarhatnál, édes öcsém! . . . Bár za-

varhatnál! . . .

(Folyt. következik.)

Ha le is fekünném,
Panaszszal fekünném
S ébredésemre is
Nem kérnék egyebet:
Piros arca két rózsája
Hova lett, hova lett?

Messze innen, messze,
Távoli vizekre
Alig csak az imént
Szált a boldogságom,
Küzködik a lételeért
Keskeny deszkaszálon.

Ej, ha szegény végre
Kis szigetét érne...
Be csókolnám, be ölelném
A kis bölcső fáját,
Be örömet rácífráznám
Lelkem selyemszálát,

Eszemben ezerszer:
Üzenet jó egyszer
S letörök a bimbó
A mi ablakunkba...
S járjuk ezt a nagyvilágot
Megtört hittel újra.

A népről

Ne bántsa senki, ne a népet,
Megszenved érte, amit vétett,
Habár a lelkén borul, havaz,
Mégis az Isten szép kertje az.

Nincs ilyen-olyan cicomája,
Csak törpe bokra, füzfaága,
Hanem ezüstös a levele
S dalosa síró fülemile.

Ne bántsa senki, ne a népet,
Becsülje meg az ősi fészket...
Ha gögőseknek ege borul:
Kunyhókban jár-kél akkor az Ur.

Tarcsafalvi Albert.

Mindenféle.

— A dohányméreg szivarjainkban. A magyar ember sokat dohányzik; nyilván ő is azt tartja, hogy a dohány bodor füstjével elszáll a gond is. Magyarországon egy esztendőben átlag 600 millió szivar fogy el; bele nem értve a különlegességi szivarokat. Hogy pipadohány alakjában még több dohány fogyhat el, mint a mennyiből ez a temérdek szivar kerül — természetes. Az évenként elhasznált dohány-mennyiségben beszivott nikotin (dohány-méreg) mennyisége egyszerre a szervezetbe hozva még is igen sok arra, hogy attól az ország összes lakossága halálra halálával veszzen el. Habermann legújában meghatározta az u. n. trafik-szivarok nikotintartalmát. Meghatározása szerint a britanika nikotintartalma 1.29% a kubái 1.40%, a portorikói 1.41%, az operasé 1.43%, a trabukkói 1.61%, a panetelasé 1.81%, a rövid szivaré 1.88%, a regalitasé 2.90%, a virzsiniaié 3.99%. Az elemzés tanúsága szerint tehát legyengébb szivarunk az általánosan kedvelt britanika, a legerősebb és legártalmasabb pedig a nem kevésbé kedvelt virzsinia.

— Falb jóslásai. Falb Rudolf, a német viharpróféta az 1902. évre a következő időjárást jósolja: Január hónapban változó idő, kevés hó; februárban nagy hófúvások; márciusban hideg, havazás; áprilisban kevés hó, helyenként zivataros időjárás; május első felében sok eső, a hónap második felében viharok; június első és utolsó harmadában sok zivatar; július első felében zivataros, szeles idő, a második felében meleg idő, esővel; augusztus első felében forróság zivatarokkal, a hónap második felében borongó, szeles; szeptember hónapban változó, hűvös; október az elején esős, szeles, a vége felé ködös, hideg; november első felében változó időjárás, második felében fagyok, majd havazás; december hóviharakkal köszönt be, azután kemény hideg és nagy havazások lesznek. Elsőrendű kritikák napok: január 24, február 22, március 10, április 8, május 7, június 6, július 5, augusztus 3. Másodrendűek: január 9, február 8, március 24, április 22, augusztus 19 és október 31. Harmadrendűek: május

22, június 21, július 20, november 30 és december 20.

— A világ vége. Időről-időre akadnak csillagászok akik kutatásaik alapján megjósolják a világ végét, de öreg bolygónk mindig túlélte az előre hirdetett katasztrófát. Most Kaliforniából jelentik, hogy az ottani Lick-csillagvizsgáló-intézet tudósai állítják, hogy nem-sokára bekövetkezik a végső katasztrófa. A csillagászok ugyanis egy hetedrangú napot fedeztek fel, amelyet Groombridge névre kereszteltek. Ez a nap állítólag másodpercenként 240 kilométernyi sebességgel mozog egyenesen földünk felé. Hogy milyen messze van még földünknek ez az ellensége, azt sajnos, nem árulják el a Lick-observatórium tudósai. Pedig ez volna a legérdekesebb. Addig is megmaradjon a reményünk, hogy a kilencven kilométernyi sebességgel közeledő új nap még megdondolja magát és az utolsó pillanatban más, csábítóbb csillag felé fordul.

— A napfény súlya. Érdekes vizsgálatokat végzett Lebedeff Péter, a moszkvai egyetem fizika-professzora annak a kiderítésére, hogy a napfény milyen nyomást gyakorol földünkre, más szóval: milyen súlyos a napfény. Maxwell angol fizikus előzetes vizsgálatainak eredményét felhasználva, Lebedeff most megállapította, hogy a napsugarak 300.000 tonnányi, vagyis 6 millió métermázsányi nyomást gyakorolnak a földre, amiről eddig a tudósok mitsem tudtak. E felfedezés egyik fontos eredménye, hogy kitünt, hogy a világűr betöltő aether nemcsak feltevés, hanem valóság, mert ez közvetíti a napsugarak nyomását, másodsor pedig most revidálni kell az asztromónia nagy részét, mert ennek a nyomásnak a tekintetbe vételével sok égitest mozgását feltüntető szám adatok lényegesen különböznek lesznek azokról, amelyek a mostani kézikönyvekben találhatók.

— Fejedelmi konyhák. Egy angol folyóirat cikket közöl a fejedelmi konyhákról. A windsori királyi konyha értéke meghaladja a 200.000 koronát. Jóval költségesebb a cár konyhája. A cári konyha évi költsége 2.400.000 koronára rug, nagyon értékes a spanyol udvari konyha régi felszerelése is, körülbelül 300.000 koronának felel meg.

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.
199704/301 C. III.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értékesítés szerint, annak összes saját vonalain tehát az államvasutak üzemében lévő helyi-érdekű vasutak kivételével érvényes bérletjegyek az 1902. évre is fognak kiadni.

Ezen bérletjegyek árai:

az I. osztályban	1000	korona
a II. „	700	„
a III. „	400	„

Azonkívül minden jegyért 2 korona kiállítási illeték fizetendő.

Az I. és II. osztályú éves bérletjegyek valamennyi rendszeres személyszállító vonaton, a III. osztályú bérletjegyek azonban csak személy- és vegyes-vonatokon érvényesek. Express-vonatokon a bérletjegyek csak azon vonatokra nézve megállapított külön pótdíjak ráfizetése mellett érvényesek.

Az éves bérletjegyek a magy. kir. államvasutak A I/b ügyosztályánál (Budapest, VI., Andrassy-ut 73. sz.) továbbá, de csakis 1902. évi február hó végéig az I. és II. számú városi menetjegyirodákban Budapesten (Hungaria-szálloda és Vigadó-tér 4.) valamint a bécsi városi menetjegyirodában (Kärnthnerring, Grand-Hotel) adatkak ki.

A bérletjegyek az esedékes összeg, valamint az újabb időből származó látogatójegy alaku két arckép beiktatása és a jegyvásárló nevének, foglalkozásának és lakóhelyének (utca, házzám, emelet, ajtószám) közlése mellett irásban is megrendelhetők.

A két arckép mindgyikét a tulajdonos a képes oldalának alján (a fényképen) tényleg sajátkezű teljes név-írással ellátni tartozik.

Különösen felemlítetik, hogy a bérletjegyek kiszolgáltatása csak 8 nappal a megrendelés beérkezése után igényelhető.

A bérletjegyek használatára egyébként az azokban foglalt határozmányok mérvadóak.

Budapest, 1901 december hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

— Rendkívül olcsó —

Szt.-Lőrinczi

PORCELLÁN fest. GYÁR

Városi raktár:

Teréz-körut 32. szám.

Finom festés. 6 szem. 26 drb.

Étkező készlet, finom...	frt 6.50
szegély „	8.50
rococo díszes festés, dus arany.:	10.50

12 személyre

Étkező készlet, fin. fest. arany:	frt 20.—
dus aranyozással „	28.—

Modern. Ujdonság! Elegáns.

Étkező barok ibolyavirág dus arany.	6 személyre... .. frt 14.—
ugyanaz 12 személyre... .. „	30.—
remek étkező minden minta nélkül. finom porcellán, szép fazon,	dus arany. 6 személyre... .. „ 16.—
ugyanaz „	35.—

Elegáns, finom festés.

Tea-készlet, elegáns, 6 szem. ... frt	3.75
ugyanaz 12 szem. „	7.—
rococo díszes fest., dus aranyozással 6 személyre „	4.75
ugyanaz 12 személyre „	8.—

Kávé-készlet, finom, 6 szem. ... „	3.75
6 személyre „	4.75

Mocca-készlet platauval „	6.50
----------------------------------	------

Csiszolt fin. üvegekészlet 6 személynél „	9.50
csillagvésett „	12.50

Függő-lámpák, majolika 5 frittól feljebb.	35 cm. ernyő átmérő „ 9.—
40 cm. „ „ „ 15.—	

Vidéki megrendelésnél kérjük a minta színezetét és virágját megnevezni.

MAGYARSÁG

Megjelen minden nap délután 8—12
vagy 16 oldal terjedelemben.

A **Magyarság**-ot nem csupán olcsósága ajánlja, de igaz magyar szelleme is. Magyar és szabadelvű a szó nemes értelmében. **Párt- és felekezeti politikától függetlenül magyar nemzeti politikát követ, a magyar faj megerősítését szolgálja.** Kerüli a léha, magyar erkölcsöket sértő közleményeket s így a **Magyarság** a magyar családok ujsága, melyet a család minden tagja az erkölcsi megmegtelyezés veszedelme nélkül olvashat.

A Magyarság főszerkesztője:

Györffy Gyula dr.

orsz. képviselő.

A Magyarság felelős szerkesztője:

Benedek Elek

Belső munkatársak: *Bedő Albert dr., Földes Géza, Gaál Mózes, Geley József* (segédszerk.), *Gondos Sándor, Jakab O., Jancsó Benedek dr., Papp Viktor, K. Simó Ferencz, Szana T., Cs. Szabó Kálmán, Zólyomi Dezső.*

A belső munkatársak körül csoportosul egy nagy tábor az ország minden részéből, amint az alábbi névsor mutatja

Balássy Dénes (Budapest), Balló István (Csik-Somlyó), Bálint Gábor (Kolozsvár), Bánffy Zsigmond (Kézdi-Vásárhely), Barabás Endre (Sz.-Keresztur), Barabás Samu (Budapest), Bartalis Agost (Csik-Szent-Márton), Becse Antal (Csik-Szereda), Becsek Aladár (Székely-Udvarhely), Belle László (Székely-Keresztur), Benedek Albert (Temesvár), Benedek János (Debrecen), Benedek Sándor (Budapest), Benke István (Sepsi-Szent-György), Benke Ferenc (Nagy-Bacon), Betegh Pál (Székely-Udvarhely), Bocskor Béla (Csik-Szereda), Buchkor Károly (Bpest), Bod Károly (Székely-Udvarhely), Bodor Tivadar (Sepsi-Szent-György), Bodor Miklós (Sepsi-Szent-György), Boneza Miklós (Budapest), Borbáth Vilmos (Nagy-Bacon), Borbély József (Torda-Szent-László), Borbély Sámuel (Székely-Keresztur), Boros György (Kolozsvár), Borszék Soma (Budapest), Budai József (Miskolc), Csitó Salamon (Kolozsvár), Csiky Lajos (Debrecen), Csomortán Péter (K.-Vásárhely), Csulak Lajos (Brassó), Damokos Andor (Székely-Udvarhely), Daniel Gábor id. (Budapest), Daniel Gábor ifj. (Budapest), Daniel Lajos (Vargyas), Deák Lajos (M.-Vásárhely), Dézsi Mihály (F.-Szováth), Derzsi Kovács Ferenc (Szentés), Dobay János (Kézdi-Vásárhely), Dózsa Endre (Kolozsvár), Embery Árpád (Székely-Udvarhely), Erdélyi Lajos (Budapest), Farnos Dezső (Nagy-Enyed), Fejes Aron (Székely Udvarhely), Fejér Antal (Csik-Szereda), Fekete Benedek (Hosszúfalu), Feleki Miklós (Budapest), Felméri Albert (Kolozsvár), Felszeghy Ferenc (Budapest), Fenyvesi Soma (M.-Vásárhely), Földes Gábor

(Budapest), Fülel Sz. Lajos (Budapest), Fülöp Aron (Budapest), Gaál Pál (Brassó), Gálffy Ignác (Miskolc), Gart Tivadar (Toplica), ifj. Gödri Ferenc (Sepsi-Szent-György), Gönezi Lajos (Székely-Udvarhely), Gyarmathy Zsigáné (Bánffy-Hunyad), Gyárfás Győző (Sepsi-Szent-György), Hankó Vilmos (Budapest), Hassák Vidor (K.-Vásárhely), Heltai Ferenc (Bpest), Hajós Gyula (Budapest), Herrmann Antal, Imecs János (Gyergyó-Ujfalú), Ince István (Kézdi-Vásárhely), Jancsó Gábor (Baróth), Józsa Antal (Rimaszombat), Józsa Dániel (Ujpest), Józsa Mihály (Budapest), Kalmár Ignác (Gyergyó-Szt-Miklós), Killyéni Endre (Hosszúfalu), Kiss Jenő (Kézdi-Vásárhely), Koleszár Lajos (Bánffy-Hunyad), Kolombán Lajos (Liptó-Szent-Miklós), Kolombán Samu (Déva), Kollár Endre (Baróth), Koós Ferenc (Brassó), Korbuly József (Budapest), Koródy Miklós (Pécs), Kovács Dezső (Kolozsvár), Kozma Ferenc (Kolozsvár), Kömény István (Csik-Szent-Márton), Kömőcsy József (M.-Vásárhely), Kövály László (Kolozsvár), Kövér László (Hosszúfalu), Künle Tivadar (Sepsi-Szent-György), Kiss Endre (Balassa-Gyarmat), László Gyula (Maros-Vásárhely), László Mihály (Budapest), gróf László Ádám (Székely-Udvarhely), Lengye Laura (Budapest), Málík Loránt (Sepsi-Szent-György), Máthé József (Marosvásárhely), Mikó Árpád (Marosvásárhely), Molnár Gábor (Marosvásárhely), Molnár József (Csik-Szereda), Molnár Károly (Székely-Udvarhely), Molnár Viktor (Budapest), Mercurius (Budapest), Nagy Gábor (Budapest), ifj. Nagy Elek (Sepsi-Szent-György), T. Nagy Imre (Csik-

Szereda), Nagy Jenő (Csik-Szent-Márton), Nagy Károly (Kézdi-Vásárhely), Nagy Lajos (Szász-Régen), Orbán Ferenc (Brassó), Orbók Mór (Kolozsvár), Orel Dezső (Gy.-Szt-Miklós), Paál Árpád (Budapest), Pap György (Sepsi-Szt.-György), Pap János (Brassó), Paraté György (Szenic), Petelei István (M.-Vásárhely), Potsa József (Sepsi-Szent-György), Puskás Jenő (Gyergyó-Alfalu), Réthi Lajos (Déva), Révay Pál (Sepsi-Szent-György), Sándor Domokos (Székely-Keresztur), Sándor Gyula (Gyergyó-Tölgyes), Sándor József (Kolozsvár), Sipos Samu (Sepsi-Szent-György), Solymossy István (Baróth), Solymossy Endre (Székely-Udvarhely), Soó Gáspár (Székely-Udvarhely), Szabó Jenő (Kézdi-Vásárhely), Szabó Samu (Kolozsvár), Szakács Péter (M.-Vásárhely), Szana Tamás (Bpest), Szász Béla (Székely-Keresztur), Szász Károly (M.-Vásárhely), Szádeczky Lajos (Kolozsvár), Szántó Samu (Csik-Szereda), Szemerai Gyula (Torda), Szentkirályi Ákos (Kolozs-Monostor), Szentgyörgyi Dénes (M.-Vásárhely), Székely Gy. (Kilyén), M. Székely János (K.-Vásárhely), Szentiványi Miklós (S.-Szt-György), Székely Jenő (Ada), Szinte Gábor (Bpest), Szóts A. (Bpest), Szóts Géza (N-Szeben), Tarcsafalvi Albert (Vargyas), Téglás Gábor (Déva), Török Albert (Székely-Udvarhely), Ugron János (Budapest), Ugron Zoltán (Fiátfalva), Ujváry Mihály (Székely-Keresztur), Vajna Károly (Kézdi-Vásárhely), Váró Ferenc (N.-Enyed), Veress Endre (Déva), Veres Ferenc (Sárospatak), Versényi György (Kolozsvár), Zakariás János (Brassó), Zayzon Dénes (Losonc), Zöld Sándor (Baróth), Zsigmond Károly (Hosszúfalu.)

~~~~~ A „Magyarság“ a legolcsóbb politikai napilap. ~~~~~

Előfizetési ára:

Helyben házhöz
hordva:
Vidéken postai
küldéssel:

Egy hónapra 1 K. Negyedévre 3 K. Félévre 6 K. Egész évre 12 K.
Egy hónapra 1.20 K. Negyedévre 3.60 K. Félévre 7 K. Egészévre 14 K.

Mutatványszámokat kívánatra egy hétig ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

A magyar királyi államvasutak

folyó évi

téli menetrendje.

A magy. kir. államvasutak vonalain és az általuk kezelt magánvasutakon folyó évi október hó 1-én a téli menetrend lép életbe, mely jelenleg érvényes nyári menetrenddel szemben a következő lényegesebb változásokat tartalmazza:

A Budapest—Bükkfi Vonalon. A Budapest keleti pályaudvarról este 9 órakor induló gyors tehervonatonál Budapestről Ecskőig a személyszállítás megszüntetettik.

A Komáromból Budapest keleti pályaudvarra éjjel 10 óra 50 perckor érkező vonat teljesen, a Budapest keleti pályaudvarról d. u. 2 óra 25 perckor induló vonat pedig a Bicske-komáromi vonalrészén forgalmon kívül helyeztetik.

Budaörs megállóhelynél az összes vonatok megállása megszüntetettik.

A Budapest keleti pályaudvarról az új menetrend szerint, este 9 óra 50 perckor Fehringre induló vevonatonál Budapest és Bicske között a szomszédos forgalma menetjegyek használata megengedettik.

A Budapest keleti pályaudvarról szeptember hó 15-ig este 7 óra 20 perckor Bicskére induló személyvonat október hó 1-től minden vasár- és ünnepnap előtti köznapon forgalomba helyeztetik.

A Budapest—esztergomi és buda-császfürdő-kiterő—buda-vonalokon Budapest és Pilis-Csaba között, valamint Buda-Császfürdő-kiterő és O-Buda között a vasár- és ünnepnapon bezárólag november hó 25-ig maradnak forgalomban.

Pilis-Csaba-tábor megállóhelyen a vonatok megállása november hó 26-tól kezdve megszüntetettik.

A Győr-fehringi vonalon. A jelenleg Fehringről Győrbe d. u. 11 órakor érkező és a Győrből d. u. 5 óra 6 perckor Fehringre induló gyorsvonat forgalma a szombathely-fehringi vonalrészén megszüntetettik.

A Szemerétől Győrre vasár- és ünnepnapokon közlekedő esti vegyesvonat forgalmon kívül helyeztetik.

A pápa—csornai vonalon. Pápától Csornáig minden szerdán egy tehervonat személyszállításra rendeztetik be.

A kis-cell—csáktornyal vonalon a reggel Zalaegerszegről Kis-Cellre induló személyvonat teljesen, a Kis-Cellről Zalaegerszegré este közlekedő személyvonat forgalma pedig Kis-Cell és Kisfalud—Szent-Iván között megszüntetettik.

Az ukk—tapolcai vonalon. Megszüntetettik az Ukkról reggel 7 óra 55 perckor és este 8 óra 5 perckor induló vegyesvonatok és helyettük az Ukkról reggel 6 óra 50 perckor és este 7 óra 20 perckor induló új vegyesvonatok helyeztetik forgalomba.

A tölgy—balaton-szt.-györgyi vonalon a jelenleg este 8 óra 23 perckor induló vegyesvonatnak forgalmon kívül való helyettesítése mellett az onnét este 6 óra 9 perckor indítandó új vegyesvonat helyeztetik forgalomba.

A Budapest—marcheggi vonalon. A Budapest nyugati pályaudvarról d. u. 5 óra 15 perckor Bécsbe induló és az onnét este 7 órakor Budapestre érkező gyorsvonatok kísérletképen szeptember hó 30-án tul is forgalomban hagyatának.

A május hó 1-től, illetve 15-től és június hó 1-től Budapest és Érsekújvár, Budapest és Párkány-Nána, Budapest és Nagy-Maros, Budapest és Palota-Ujpest között csak a nyári menetrend tartamára forgalomba helyezett naponkénti, illetve vasár- és ünnepnap helyi vonatok megszüntetettik.

Megjegyeztetik azonban, hogy a jelenleg Párkány-Nánáról este 6 óra 20 perckor Budapestre induló helyi személyvonat Nagy-Marosról Budapestig a téli menetrend tartama alatt is forgalomban fog maradni, ugyszintén fenttartatik Budapest és Palota-Ujpest között a Budapestről jelenleg este 9 óra 25 perckor induló és ide éjjel 10 óra 5 perckor visszaérkező helyi vonaton is, Budapest és Vác között október és április hónapokban egy-egy új vonat fog közlekedni, mely Budapestről este 8 órakor fog indulni, illetve Budapestre éjjel 10 óra 15 perckor fog érkezni.

A Budapestről reggel 7 óra 30 perckor és d. u. 1 óra 45 perckor induló és Budapestre este 9 óra 25 perckor érkező gyorsvonatok Nagy-Maros állomás helyett Nagy-Maros-Visegrádon fognak megállani.

A Budapestről d. u. 1 óra 45 perckor Bécsbe induló és onnan d. u. 1 óra 50 perckor Budapestre érkező gyorsvonat Tót-Megyeren csak feltételesen állítatik meg.

Ugyanezen gyorsvonat Vácon ismét rendszeres 1 percnyi tartózkodást nyer és e vonatonál Vácon, Nagy-Maros Visegrádon és Párkány-Nánán a leszállás is megengedettik.

A Párkány-nána—garamberzencei vonalon. A Garam-Berzencéről jelenleg este 7 óra 53 perckor Párkány-Nánára érkező vegyesvonat Léva és Párkány-Nána között mint személyvonat fog közlekedni és Párkány-Nánára már este 6 óra 53 perckor fog megérkezni, miáltal csatlakozást nyer Csatán az új menetrend szerint d. u. 5 óra 43 perckor Balassa-Gyarmatra induló személy-, illetve Párkány-Nánán az este 7 óra 28 perckor Zsolna felé induló gyorsvonathoz.

A Párkány-Nánáról a téli menetrend szerint d. u. 4 óra 23 perckor Léva, illetve Garam-Berzence felé induló személyvonaton Csatán csatlakozást nyer a Balassa-Gyarmat felől a téli menetrend szerint d. u. 5 óra 32 perckor oda érkező vegyesvonathoz.

Az érsekújvár—nagy-surány—kis-tapolcsányi vonalon A nagy-surány—kis-tapolcsányi vonalon ez idő szerint közlekedő összes személyszállító vonatok közvetlenül Érsekújvárról kiindulással, illetve odaérkezéssel fognak közlekedni.

A galánta—zsolnai vonalon. A Berlin—Budapest keleti expresszvonatok telen át Pöstyén és Tepla-Trancsén-Teplíc helyett Vágújhely és Trancsén állomáson fognak megállani.

A Budapest—Galánta—Zsolna között közlekedő, Budapestről este 6 óra 15 perckor induló illetve Budapestre téli menetrend szerint d. e. 9 óra 40 perckor érkező gyorsvonatok Nagybittse—Predmár állomáson feltételesen megállítatnak.

A Budapest—ruttkai vonalon. A Budapest keleti pályaudvarról d. u. 3 óra 45 perckor induló gyorsvonat Gödöllőn csak felszálló utasok részére feltételesen fog megállani.

A Zólyom-brézó—erdőköz-tiszolci vonalon a vasár- és ünnepnapokon este Zólyom-Brézóról Breznóbányára közlekedő vegyesvonat forgalmon kívül helyeztetik.

A miskolc-kassai vonalon. Az éjjeli személyvonatok Buzafalva 235. sz. őrház feltételes megállóhelyénél nem fognak megállani.

A miskolc-füleki vonalon. Bánrévétől Miskolc gömör pályaudvarig egy tehervonat személyszállításra rendeztetik be.

A ferenc-felep—lucia-bányai vonal személyszállításra rendeztetik meg Szepsitől kiindulással Lucia-bányáig és vissza egy-egy személyszállító tehervonaton fog III. osztályú személykocsival kísérletképen forgalomba helyeztetni.

A Budapest—szolnok—predeál és Budapest—arad—tövisi vonalakon. A jelenleg Budapest és Predeál között Aradon át mindkét irányban közlekedő gyorsvonat Budapest és Szolnok között a kolozsvári gyorsvonattal egyesítve fog közlekedni, Arad és Predeál között pedig forgalmon kívül helyeztetik.

Forgalmon kívül helyeztetik továbbá a Mária-Radnáról Aradra vasár- és ünnepnapokon közlekedő esti helyi vegyesvonat.

A Predeálról Kolozsváron át Budapestre reggel érkező gyorsvonat felszálló utasok részére Tápió-Szele állomáson is feltételesen meg fog állani.

A Budapestről reggel Gyulafehérvárra induló gyorsvonat Kurtig állomáson rendszeresen meg fog állani.

A Püspök-Ladányból jelenleg reggel 4 óra 36 perckor Szolnokra induló helyi vegyesvonat a téli menetrend szerint reggel 5 óra 41 perckor fog indulni és Szolnokra d. e. 8 óra 25 perckor fog érkezni.

Végül a Tövisről este Aradra érkező személyvonatnál Mária-Radna és Arad között a szomszédos forgalmu menet és menettérti jegyek használatára fennálló korlátozás október 16-tól kezdőleg hatályon kívül helyeztetik.

A püspök-ladány—körösmezői vonalon a Körösmezőről d. e. 9 óra 30 perckor induló és az oda este 7 óra 30 perckor érkező gyorsvonatok forgalma a mármarosziget—körösmezői vonalrészén megszüntetettik.

A debrecen—füzes-ábronyi vonalon a Füzes-Ábronyból reggel 4 óra 23 perckor induló és az oda reggel 7 óra 33 perckor érkező vegyesvonat forgalma Füzes-Ábrony és Tisza-Füred között megszüntetettik.

A brassó—zernesti vonalon. A jelenleg d. u. 8 óra 30 perckor és este 9 óra 15 perckor Brassóból induló, valamint az oda este 8 óra 34 perckor Zernest felől érkező vegyesvonatok forgalmon kívül helyeztetnek, ellenben egy új vegyesvonat helyeztetik forgalomba, mely Brassóból d. u. 5 óra 10 perckor fog indulni és Zernestre este 6 óra 43 perckor fog érkezni.

A nagy-szeben—olthid-kiterő—verestoronny vonalon a vasár- és ünnepnapokon közlekedő vonatok forgalmon kívül helyeztetnek.

A budapest—orsovai vonalon. A Budapestről jelenleg este 9 óra 5 perckor Ceglédre induló helyi személyvonat csak éjjel 10 óra 20 perckor fog indulni és forgalma a cegléd—kis-kun-félegyházai vonalrészre is kiterjesztetik.

A cegléd—szolnoki vonalon. A jelenleg Ceglédre este 9 óra 40 perckor Szolnokra induló személyszállító tehervonat Ceglédre, csatlakozólag a Budapest felől érkező esti személyvonathoz, már este 8 óra 51 perckor fog indulni és Szolnokra este 9 óra 55 perckor fog érkezni és ott csatlakozást talál az éjjel 10 óra 37 perckor Debrecen felé induló személyvonathoz.

A kis-kun-félegyháza—kis-kun-majsal vonalon. Kis-Kun-Majszáról a reggeli vegyesvonat már reggel 8 óra 35 perckor fog indulni és Kis-Kun-Félegyházán az onnét reggel 5 óra 2 perckor Budapest felé induló személyvonathoz csatlakozást nyerni.

A versee—maros-illyel vonalon. Lugostól Buziásfürdőig és Buziásfürdőtől Gattájáig egy-egy tehervonat személyszállításra rendeztetik be.

A Buziásfürdőtől Gattájáig közlekedő új vonat Gattáján az 5011. számú vonathoz csatlakozva, Voitkeán át közvetlen összeköttetést fog létesíteni e vidék és Temesvár között.

A Budapest—flumei vonalon. A Budapest keleti pályaudvarról este Új-Dombóvár felé közlekedő közvetlen vonat a téli menetrendnél már este 9 óra 20 perckor fog indulni.

A vasár- és ünnepnapokon Fiume és Dolnice között közlekedő két helyi vonat megszüntetettik.

A dugoselo—novskai és banovajaruga—pakráci vonalakon. A Dugoselo és Pakrác között mind a két irányban közlekedő közvetlen személyvonat megszüntetettik, ellenben Banovajaruga és Pakrác között mindkét irányban egy-egy vegyesvonat ismét forgalomba helyeztetik.

A zágráb—csáktornyal vonalon. A jelenleg Csáktornyalról Zágrábra d. e. 10 óra 35 perckor érkező és az onnét Csáktornyára d. u. 2 óra 55 perckor induló vegyesvonat személyvonattá minősítettik.

E vonat Csáktornyáról úgy fog indulni, mint jelenleg Zágrábra azonban d. e. már 9 óra 46 perckor fog érkezni és a jelenlegi csatlakozásokon kívül Zágrábrán még a személyvonathoz Fiume felé is nyer csatlakozást.

Az ellenonononon Zágrábról d. u. 4 óra 25 perckor fog indulni és Csáktornyára este 9 óra 40 perckor fog érkezni.

A jelenlegi menetrendből a téli menetrendbe való átmenetre nézve az utazóközönség a következőkre figyelmeztetik.

A Budapest—arad—tövis—predeál vonalon a Budapest keleti pályaudvarról szeptember 30-án d. u. 2 óra 15 perckor induló gyorsvonat már csak Tövisig fog közlekedni, míg a predeál—arad—budapesti irányban közlekedő gyorsvonat a szeptember 30-áról október 1-ére hajló éjjelen Predeál és Arad között már nem fog forgalomba helyeztetni, hanem október hó 1-én reggel csak Aradról fog indulni.

Az új menetrendre vonatkozó részletes adatok egy a menetrend hirdetményből, mint a személypénztárak menetjegyjelzők és egyéb elárúsító helyeken 30 filléres kapható menetrendkönyvecskékből vehetők ki.

Budapest, 1901 szeptember hó 2.

Az igazgatóság

(Utánnomás nem díjazatik.)